

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ

**Методичні рекомендації
до самостійної роботи студентів спеціальності 073 «Менеджмент»,
освітньо-професійних програм
«Менеджмент організацій і адміністрування (за видами економічної
діяльності)», «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності»,
«Менеджмент авіакомпаній та аеропортів», «Логістика»,
«Авіаційна логістика»**

УДК _____

Автор:

Іванова Т.В. – д.держ.упр., професор

Рецензент _____

Затверджено методично-редакційною радою Національного авіаційного університету (протокол № _____ від ____ . ____ .2021 р.).

Основи управління: методичні рекомендації / уклад.: Т.В. Іванова. – К. : НАУ, 2021. - ____ с.

Містить зміст дисципліни, робочу навчальну програму курсу, питання та тести самостійної роботи студентів та практичних занять, методичні рекомендації для підготовки до контрольних робіт.

Для студентів спеціальності 073 «Менеджмент», освітньо-професійної програми освітньо-професійної програми «Менеджмент організацій і адміністрування (за видами економічної діяльності)», «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності», «Менеджмент авіакомпаній та аеропортів», «Логістика», «Авіаційна логістика».

ЗМІСТ

ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ.....	4
Тематичний план дисципліни «Основи управління».....	5
ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ.....	6
Робоча програма дисципліни «Основи управління».....	9
Питання до самостійної роботи вивчення дисципліни та практичних занять.....	10
Ключові терміни і поняття з курсу «Основи управління».....	41
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ.....	42
Варіанти контрольних робіт для студентів заочної форми навчання.....	45
Критерії оцінювання знань, вмінь та практичних навичок студентів.....	66
Питання для підготовки до диференційованого заліку	67
Орієнтовний перелік тем для реферату.....	71
Список рекомендованої літератури.....	73
Додатки.....	75

ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Навчальна дисципліна «Основи управління» є теоретичною та практичною основою сукупності знань та вмінь, що формують профіль фахівця з менеджменту зовнішньоекономічної діяльності, менеджменту організацій і адміністрування, менеджменту авіакомпаній та аеропортів, логістики та авіаційної логістики.

Метою викладання дисципліни є ознайомлення з теоретичними основами управління, формування у студентів науково-практичного підходу до управління, засвоєння концептуальних моделей сучасного управління з подальшим застосуванням їх у практичній діяльності.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- вивчення основних категорій управління, функцій управління;
- опанування основами методології управління;
- визначення законів, закономірностей та принципів управління;
- ознайомлення з науковими підходами та моделями управління;
- одержання знань щодо основних видів та технологій управління.

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути такі компетентності:

- здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища;
- здатність застосовувати знання з основ управління у практичних ситуаціях;
- здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій управління;
- здатність робити оцінку управлінської діяльності підприємства і знаходити оптимальні шляхи її удосконалення;
- демонструвати знання теорій і функцій управління;
- застосовувати методи управління для забезпечення ефективності діяльності організації.

Навчальна дисципліна «Основи управління» базується на знаннях таких дисциплін, як: «Історія української державності та культури», «Філософія сталого розвитку», та є базою для вивчення таких дисциплін, як: «Державне та регіональне управління», «Стратегічне управління корпораціями», «Управління ризиками», «Публічне адміністрування» та інших.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ
«Основи управління»

2 семестр

Модуль № 1. «Основні теоретичні засади основ управління»

- 1.1. Історія і сучасний стан осмислення феномену управління
- 1.2. Еволюція розвитку науки управління
- 1.3. Теоретичні основи управління
- 1.4. Основні функції управління
- 1.5. Сутність методології управління та її компоненти
- 1.6. Методи управління та їх характеристика
- 1.7. Закони, закономірності і принципи управління
- 1.8. Основні наукові підходи управління
- 1.9. Історія і сучасний стан осмислення феномену управління

Модуль № 2 «Основні моделі та види управління»

- 2.1. Управлінські моделі
- 2.2. Основні види управління
- 2.3. Державне управління як різновид соціального управління
- 2.4. Місцеве самоврядування як різновид соціального управління
- 2.5. Корпоративне управління як різновид соціального управління
- 2.6. Технології управління

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль № 1. «Основні теоретичні засади основ управління»

Тема 1.1. Теорія управління

Діяльність людини і потреба в управлінні. Управління суспільством та його елементами. Особистісний підхід до управління людиною і його діяльністю.

Тема 1.2. Історія і сучасний стан осмислення феномену управління.

Особливості періодизації феномену управління. Проблема управління у стародавнього світу. Концепція «гуманного управління» Конфуція. Управління як особлива форма діяльності людини в античній філософії. Методологічні основи управління в філософії Аристотеля. Обґрунтування управлінських функцій в філософії середніх віків. Управлінські функції в поглядах мислителів Відродження. Основи управління суспільством Нового часу та Просвітництва. Емпіризм та раціоналізм — теоретична основа системи управління в XVII-XIX ст. Сучасний стан осмислення феномену управління Ф. Тейлор родоначальник теорії та практики функціонального управління. «Класична адміністративна школа менеджменту». Принципи теорії управління А. Файоля. Теорія ідеального типу адміністративної організації («бюрократії») М. Вебера. Школа концепції «людських стосунків» (Е. Мейо, М. Фоллет та Ф. Ротлісберг.). Теорія управління людськими ресурсами. (Е. Шейн, Р. Петерсон, Л. Трейсі). Школа «соціальних систем»(Г. Саймон). Теорія «ситуаційного підходу» (Р. Моклер, У. Реддін, Ф. Фідлер).

Тема 1.3. Еволюція розвитку науки управління

Еволюція розвитку науки управління - шість управлінських революцій. Історичні межі еволюції управління. Особливості управлінський революцій.

Тема 1.4. Теоретичні основи управління

Зміст поняття «теорія управління» та його основні категорії. Термінологічне значення поняття «управління». Поняття «управління» в розрізі загального, функціонального, процесуального та суб'єктивно-об'єктивного підходів Об'єкт та суб'єкт управління. Взаємодія між суб'єктом і об'єктом управління Мета, завдання та функції управління.

Тема 1.5. Основні функції управління

Місце функцій в управлінському процесі. Функції управління – прогнозування, організація, координація, регулювання, мотивація, контроль. Основні проблеми реалізації функцій управління.

Тема 1.6. Сутність методології управління та її компоненти

Суть поняття «методологія». Компоненти методології управління: парадигма управління, концепція управління, пріоритети в управлінні, орієнтири в управлінні, мета управління, підходи в управлінні, критерії оцінки результатів. альтернативи рішень, методи управління.

Тема 1.7. Методи управління та їх характеристика

Методи управління як складова частина методології управління. Класифікація методів управління. Особливості застосування адміністративних методів управління, економічних методів управління та соціальні методи управління.

Тема 1.8. Закони, закономірності і принципи управління

Закони управління. Закономірності управління як первісне формування закону на початку його теоретичного осмислення та дослідження. Основні види закономірностей та їх характеристика – закономірність інтеграції, ієрархії управління, необхідності централізації, людського фактора управління, реалізації управлінських рішень, керованості організації, відповідності цілей суб'єкта й об'єкта управління, інформаційного забезпечення управління, ресурсного забезпечення. Принципи управління. Застосування та значення принципів управління.

Тема 1.9. Основні наукові підходи управління

Основні підходи управління. Системний, ситуаційний та синергетичний підходи управління. Маркетинговий підхід в управлінні. Новітніх підходів сучасного управління суспільним розвитком: інформаційно-інноваційний; корпоративний; соціальний; нове державне управління

Модуль №2. «Основні моделі та види управління»

Тема 2.1. Управлінські моделі

Поняття та класифікація моделей управління. Базові моделі з точки зору наукового обґрунтованого управління в соціальних системах: модель циклу управління, модель соціального управління. Світовий досвід функціонування моделей управління: модель управління з теорії «Х», модель управління з теорії «У».

Тема 2.2. Основні види управління

Основні види управління - технократичне управління, біологічне управління, соціальне управління. Соціальне управління: поняття, загальні риси, елементи, принципи. Класифікація видів соціального управління. Соціальне управління як система.

Тема 2.3. Державне управління як різновид соціального управління

Основи теорії державного управління. Становлення державного управління в Україні. Державне управління: основні поняття, мета та завдання. Принципи, ознаки, форми державного управління. Функції державного управління та їх основні проблеми реалізації. Поняття та класифікація методів державного управління. Сутнісні характеристики (рисни) організаційної структури державного управління. Основи побудови організаційної структури державного управління. Американська система

державного управління. Європейська модель державного управління. Японське державне управління.

Тема 2.4. Місцеве самоврядування як різновид соціального управління

Поняття, принципи діяльності, функції та повноваження місцевого самоврядування. Правові засади органів місцевого самоврядування в Україні. Система місцевого самоврядування в Україні. Особливості здійснення місцевого самоврядування в м. Києві. Організація діяльності органів самоорганізації населення в Україні. Сучасні моделі та концепції місцевого самоврядування. Світовий досвід організації місцевого самоврядування.

Тема 2.5. Корпоративне управління як різновид соціального управління

Сутність корпоративного управління. Характеристика елементів корпоративного управління. Принципи корпоративного управління та вплив міжнародного співтовариства на їх узагальнення. Еволюція корпоративного управління. Моделі корпоративних відносин: світовий досвід та особливості управління корпораціями в Україні.

Тема 2.6. Технології управління

Технологія управління нововведеннями та інноваціями. Причини застосування інноваційних технологій. Технологія управління ризиком. Технологія управління якістю. Кадрові технології в управління. Моніторинг як технологія управління. Інформаційні технології в управління. Застосування інформаційних технологій в управлінні.

**РОБОЧА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ
«ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ»**

№ пор.	Назва теми (тематичного розділу)	Обсяг навчальних занять (год.)									
		Денна форма навчання				Заочна форма навчання					
		Усього	Лекції	Практ. заняття	СРС	Усього	Лекції	Практ. заняття	СРС		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
				2 семестр				2 семестр			
Модуль № 1 «Основні теоретичні засади основ управління»											
1.1.	Вступ до дисципліни. Теорія управління	11	2	2	7	9	2	-	7		
1.2.	Історія і сучасний стан осмислення феномену управління	15	2 2	2 2	7	11	2	-	9		
1.3.	Еволюція розвитку науки управління	11	2	2	7	9	-	-	9		
1.4.	Теоретичні основи управління	11	2	2	7	13	2	2	9		
1.5.	Основні функції управління	15	2 2	2 2	7	13	2	2	9		
1.6.	Сутність методології управління та її компоненти	11	2	2	7	11	2	-	9		
1.7.	Методи управління та їх характеристика	11	2	2	7	8	-	-	8		
1.8.	Закони, закономірності і принципи управління	11	2	2	7	8	-	-	8		
1.9.	Основні наукові підходи управління	11	2	2	7	8	-	-	8		
Усього за модулем № 1		107	22	22	63	90	10	4	76		
2 семестр						3 семестр					
Модуль № 2 «Основні моделі та види управління»											
2.1.	Управлінські моделі	11	2	2	7	14	-	-	14		
2.2.	Основні види управління	11	2	2	7	16		2	14		
2.3.	Державне управління як різновид соціального управління	14	2 2	2 2	6	14	-	-	14		
2.4.	Місцеве самоврядування як різновид соціального управління	12	2	2 2	6	14	-	-	14		
2.5.	Корпоративне управління як різновид соціального управління	10	2	2	6	14	-	-	14		
2.6.	Технології управління	11	2	2	7	14	-	-	14		
2.7.	Підсумкова контрольна робота	-	-	-	-	4	-	2	2		
2.8.	Модульна контрольна робота № 1	4	2	-	2	-	-	-	-		
Усього за модулем № 2		73	16	16	41	90	-	4	86		
Усього за семестр		180	38	38	104	180	10	8	162		
Усього за навчальною дисципліною		180	38	38	104	180	10	8	162		

ПИТАННЯ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

МОДУЛЬ 1 «ОСНОВНІ ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОСНОВ УПРАВЛІННЯ»

Практичне заняття тема «Теорія управління»

План

1. Діяльність людини і потреба в управлінні

Питання для самостійної роботи

1. Обґрунтуйте необхідність управління в діяльності людини.
2. У чому полягає мета та значення курсу «основи управління»?

Практичне заняття тема «Історія і сучасний стан осмислення феномену управління»

План

1. Проблема управління стародавнього світу.
2. Обґрунтування управлінських функцій середніх віків та епохи Відродження.
3. Основи управління Нового часу.
4. Сучасний стан осмислення феномену управління.

Питання для самостійної роботи

1. В чому полягає заслуга Платона в розробці науки управління?
2. В чому сутність концепції «гуманного управління» Конфуція?
3. В чому сутність концепції управління працею робітників Ф. Тейлора?
4. Визначте головну ідею діяльності адміністративної школи управління.
5. Визначте особливості встановлення управління в Середньовічній Європі.
6. Визначте, у чому полягає сутність вчень про управління Роберта Оуена?
7. Дайте загальну характеристику концепцій управління в епоху Відродження та Нового часу, порівняйте їх.
8. Назвіть 14 принципів А.Файоля і розкрийте їх зміст, заповнивши таблицю.
9. Назвіть необхідні елементи ідеальної бюрократії Вебера.

10. Назвіть та проаналізуйте основні елементи управління за А.Файолем.
11. Назвіть управлінські ідеї і практики управління в Стародавній Греції.
12. Обґрунтуйте на яких ідеях базувалась школа адміністративного управління?
13. Обґрунтуйте, хто і чому робив перші спроби систематизувати управління?
14. Охарактеризуйте проблеми управління у філософії країн Стародавнього Сходу.
15. Охарактеризуйте розвиток управління в Стародавньому Римі.
16. Охарактеризуйте філософський принцип, який був покладений Сократом в основу науки управління. Наведіть приклади його застосування.
17. Порівняйте ставлення до людини-робітника Тейлора і Файоля. Відповідь обґрунтуйте.
18. Розкрийте основний внесок Єгипту у розвиток практики та теорії управління.
19. Що було метою класичної школи? Відповідь обґрунтуйте.
20. Що відрізняє новітні теорії управління від концепцій попередніх епох?
21. Якими були основні положення вчення Ф.Аквінського щодо управління суспільством?

Тести для самостійного опрацювання

1. Автором концепція «Гуманного управління» Стародавнього Китаю є:
 - a. Конфуцій
 - b. Сократ
 - c. Платон
2. «Прабатьком» поняття «управління» був:
 - a. Конфуцій
 - b. Сократ
 - c. Платон
3. Розкрити взаємовідносини людей на рівні міжособистісних стосунків "людина — людина", "організація — людина", "керівник — підлеглий" спробував:
 - a. англійський філософ Ф. Бекон
 - b. французький філософ Р.Декарт
 - c. англійський філософ Т. Гоббс
4. Поява й оформлення управління як науки, як сфери наукових досліджень, почалось в:
 - a. XIX столітті
 - b. XX столітті

- с. ХХІ столітті
5. Перша «школа наукового управління» була створена завдяки діяльності:
- а. А. Сміта
 - б. Ф. Тейлора
 - с. Р. Декарта
6. Метою класичної школи управління було створення...
- а. методів нормування праці
 - б. універсального принципу управління
 - с. умов діяльності працівників
 - д. використання методів стимулювання продуктивності праці
7. Адміністративна школа в управлінні ставила за мету...
- а. розгляд адміністратора як професії;
 - б. створення нового стилю управління;
 - с. створення універсальних принципів управління.
8. Представники школи поведінкових наук:
- а. Д. Мак Грегор
 - б. А. Маслоу
 - с. Дейл Карнегі
 - д. Всі відповіді вірні
9. Хто розробив дванадцять принципів продуктивності?
- а. Генрі Форд
 - б. Гаррінгтон Емерсон
 - с. Фредерик Тейлор
10. Кого з перерахованих економістів не можна віднести до родоначальників школи людських відносин:
- а. Е. Мейо
 - б. Г. Мюнстерберга
 - с. М. Фоллет
 - д. А. Маслоу
11. Яку основну задачу ставили і вирішували представники школи наукового менеджменту?
- а. підтримка задовільного соціально-психологічного клімату в колективі
 - б. максимальне збільшення продуктивності праці на робочому місці
 - с. визначення функцій і принципів ефективного менеджменту
12. Що розумів А. Файоль під єдиноначальністю?
- а. за виконання однієї задачі повинен відповідати один менеджер
 - б. один підлеглий повинен підкорятися тільки одному керівнику
13. Що не входить у піраміду потреб А. Маслоу?
- а. потреба в приналежності
 - б. потреба в самовираженні
 - с. потреба у владі
 - д. потреба в безпеці

14. *«Батьком наукового керування» часто називають:*
- А. Файоля - він опублікував книгу «Загальне і промислове керування», де сформульовані принципи керування, у тому числі поділ праці і єдність командування
 - Френка і Ліліан Гільбертів - вони виділили сімнадцять основних мікрорухів робітників, назвавши їх тербליгами; а також вони розробили метод аналізу мікрорухів, в основу якого була покладена кінограмма рухів робітника;
 - Ф. Тейлора - він намагався обґрунтувати денну норму робочого методами хронометражу і вивчення його трудових рухів
 - Г. Ганта - він створив графік, що дозволяв планувати, розподіляти і перевіряти роботу. Цей графік з'явився попередником системи сіткового планування ПЕРТ, у якій зараз використовують ЕОМ. Він же знаменитий своєю системою матеріального стимулювання за виконане завдання
15. *«Пристаюючи до виконання тієї чи іншої роботи, людина з визначеним ступенем імовірності очікує, що витрачені зусилля принесуть необхідний результат, що також з тим чи іншим ступенем імовірності повинен бути помічений керівником і відповідним чином винагороджений».*
Дане положення відповідає:
- теорії чекань Врума
 - теорії Портера Лоуллера
 - теорії придбаних потреб Макклеланда
 - теорії справедливості Адамса
16. *Класична (адміністративна) школа в управлінні ставила своєю метою:*
- розгляд адміністратора як професії
 - узгодження роботи фінансового апарата на підприємстві з виробництвом і маркетингом
 - створення нового стилю керування
 - створення універсальних принципів керування
17. *В основу якої наукової школи менеджменту покладено створення універсальних принципів?*
- емпіричної школи
 - класичної школи управління
 - кількісної школи
 - школи «людських стосунків»
18. *В межах якої наукової школи менеджменту відокремився біхевіористський напрям?*
- наукового управління
 - класичної
 - нової (кількісного підходу)
 - людських стосунків

19. Здобутком якої наукової школи є перетворення роботи з управління в самостійну особливу професію?
- Класичної
 - людських відносин
 - емпіричної
 - нової школи
20. Представники якої школи менеджменту зосереджували увагу на технічних підсистемах?
- людських стосунків
 - наукового управління
 - класичної
 - емпіричної
21. Представники якої школи менеджменту зосереджували свої погляди на соціальній підсистемі?
- людських стосунків
 - наукового управління
 - класичної
 - емпіричної

Практичне заняття
тема «Еволюція розвитку науки управління»

План

- Керуючі революції:
 - Перша управлінська революція
 - Друга управлінська революція
 - Третя управлінська революція
 - Четверта управлінська революція
 - П'ята управлінська революція
 - Шоста управлінська революція

Питання для самостійної роботи

- Коротко охарактеризуйте сутність кожної управлінської революції.
- Визначте чим відрізнялася перша управлінська революція від третьої?
- Визначте чим відрізнялася третя управлінська революція від четвертої?
- Чи погоджуєтесь Ви із твердженням, що наразі йде формування нової управлінської парадигми. Відповідь обґрунтуйте.

Тести для самостійного опрацювання

1. У розвитку управління вчені виділяють етапів, які називають управлінськими революціями:
 - a. п'ять
 - b. шість
 - c. сім
2. Управління формувалось як інструмент комерційної і релігійної діяльності в результаті:
 - a. першої управлінської революції
 - b. другої управлінської революції
 - c. третьої управлінської революції
3. Поява світської манери управління, виникнення першої формальної системи організації та регулювання відносин людей, у появі перших паростків лідерського типу характерно для:
 - a. першої управлінської революції
 - b. другої управлінської революції
 - c. третьої управлінської революції
4. Відділення управління від виробництва сталося під час:
 - a. другої управлінської революції
 - b. третьої управлінської революції
 - c. четвертої управлінської революції
5. Зі світською владою і ім'ям вавилонського правителя Хаммурані пов'язують:
 - a. першу управлінську революцію
 - b. другу управлінську революцію
 - c. третю управлінську революцію
6. Шосту управлінську революція (від середини XX ст. до нашого часу) називають:
 - a. «тихою управлінською революцією»
 - b. «релігійно-комерційною управлінською революцією»
 - c. «бюрократичною управлінською революцією»
7. Концепція «раціональної бюрократії» лежить в основі :
 - a. другої управлінської революції
 - b. третьої управлінської революції
 - c. четвертої управлінської революції
 - d. п'ятої управлінської революції
8. Охоплює період зародження капіталізму і стрімкого індустріального розвитку європейської цивілізації (XVII—XVIII ст.) :
 - a. другої управлінської революції
 - b. третьої управлінської революції
 - c. четвертої управлінської революції
 - d. п'ятої управлінської революції

Практичне заняття
тема «Теоретичні основи управління»

План

1. Зміст поняття «теорія управління» та його основні категорії
2. Загальне поняття «управління»
3. Об'єкт та суб'єкт управління
4. Мета, завдання та функції управління
5. Основні положення теорії управління щодо функцій

Питання для самостійної роботи

1. Розкрийте зміст поняття «теорія управління» та його основні категорії.
2. Поясніть, в чому полягає перший крок у розумінні суті управління.
3. В чому різниця чотирьох підходів у розумінні суті управління. Мета, завдання та функції управління.
4. Покажіть відмінності структурно і провесно-змістовного аспекту управління. Обґрунтуйте основні положення теорії управління щодо функцій.
1. Визначте основні відмінності між термінами «менеджмент» та «управління».
2. Проаналізуйте основні характеристики управління, які були з'ясовані в межах кібернетики. Чому суто кібернетичного визначення поняття управління недостатньо для розуміння специфіки та завдань управління? Обґрунтуйте свою думку.
3. В чому полягає особливість визначення предмета управління?
4. Дайте визначення поняттю «об'єкт управління»?
5. Дайте визначення «суб'єкт управління»?
6. Поясніть взаємовплив об'єкта і суб'єкта управління.
7. Розкрийте зміст поняття «механізм управління».
8. Поясніть, чому процес керування здійснюється будь-якими механізмами управління?

Тести для самостійного опрацювання

1. *Що означає поняття “управління”?*
 - a. послідовне виконання управлінських задач з метою ефективного використання людських ресурсів в організації
 - b. цілеспрямований вплив на об'єкт з метою змінити його стан або поведінку у зв'язку зі зміною обставин
 - c. господарська діяльність з використання компонентів організації для досягнення її цілей

- d. процес реорганізації потреб суб'єктів через використання ресурсів організації
2. *Що розуміють під суб'єктом управління?*
- людина або група людей, які мають певні знання про управління
 - учасники управління
 - людина або група людей, які здійснюють процес управління
 - група людей, що виконують заплановані роботи
3. *Що розуміють під функцією управління?*
- характеристика ролі і місця певної соціальної групи
 - будь-який вид діяльності з перерозподілу ресурсів
 - результат складної рефлексивної діяльності
 - вид трудової діяльності людини, спрямованої на врівноваження стану організації із зовнішнім середовищем
4. *Наука про управління і зв'язки у тварині і машині за визначенням Норберта Вінера:*
- управління
 - історія
 - менеджмент
 - кібернетику
5. *Основні категорії управління:*
- об'єкт і суб'єкт управління
 - система
 - механізм
 - процес
 - методи управління
 - всі відповіді вірні

Практичне заняття
тема «Основні функції управління»

План

- Місце функцій в управлінському процесі
- Прогнозування як функція управління
 - Види прогнозів
 - Групи прогнозів
- Планування як функція управління
 - Типи планування
- Організація як функція управління
 - Організація як функція управління в умовах змін
 - Керованість в управлінні
- Координація і регулювання як функція управління
 - Координація вид діяльності менеджера

- 5.2. Регулювання як функція управління
- 6. Мотивація як функція управління
 - 6.1. Сутність поняття «мотив», «мотивація», «стимул», «стимулювання»
 - 6.2. Типи і етапи мотивацій як функції управління
 - 6.3. Основні форми стимулів
 - 6.4. Інтерес як каталізатор мотивації
 - 6.5. Основні теорії мотивації: початкові теорії мотивації, змістовні теорії мотивації, процесуальні теорії мотивації
- 7. Контроль як функція управління
 - 7.1. Визначення поняття «контроль», його суть і визначення через поняття «невизначеності»
 - 7.2. Процедури проведення контролю
 - 7.3. Предмет, суб'єкти, види та механізми контролю.
 - 7.4. Ефективність контролю

Питання для самостійної роботи

1. Розкрийте зміст поняття «функція управління».
2. Виділіть головні функції управління.
3. Поясніть, чи можуть в різних країнах, регіонах, містах функції управління відрізнятися за назвою і змістом.
4. Покажіть відмінності трендового, факторного, ресурсного і нормативного підходів у прогнозуванні.
5. Наведіть приклади об'єктів прогнозування.
6. Поясніть сутність двох основних принципів раціональної організації.
7. Покажіть відмінність в сутності координації та регулювання.
8. Назвіть основні види і типи контролю, які використовуються в управлінні.
9. Перерахуйте основні тенденції розвитку контролю як функції управління.
10. Порівняйте аспекти розуміння контролю як функції управління.
11. Сформулюйте завдання контролю в системі державного і муніципального управління.
12. Які фактори ускладнюють процес мотивації?
13. Як народилася «теорія мотивації В. Оучи»?
14. Поясніть, чим принципово відрізняються змістовні і процесуальні теорії?
15. Наведіть приклад використання регулювання як функції управління.
16. Сформулюйте основне завдання організації як функції управління.
17. Дайте характеристику сучасного планування як функції управління.
18. Порівняйте визначення «мотивація» і «стимулювання».

19. Поясніть, чому мотиви і стимули не тотожні один одному.
20. Опишіть систему своїх потреб по піраміді Маслоу.
21. Дайте поняття «управлінського контролю». В чому його суть?
22. Порівняйте між собою групи потреб, які були виділені у теоріях А. Маслоу, К.Альдерфера, Д. МакКлелланда, Ф. Герцберга. Охарактеризуйте графічно співвідношення груп потреб у зазначених теоріях мотивації.
23. Зобразіть мотивацію студента до отримання диплома з відзнакою з теорією Лоулера і Портера.

Тести для самостійного опрацювання

1. Мотивація – це:

- a. сукупність зовнішніх та внутрішніх рушійних сил, які стимулюють людину до діяльності
- b. відчуття потреби в будь-чому
- c. процес впливу на людину з метою спонукання її до дій
- d. відокремлений вид управлінської діяльності, який передбачає виплату заробітку працівникові
- e. процес зовнішнього впливу з метою спонукання людини до діяльності з метою задоволення своїх потреб.

2. Для того, щоб мотивувати працівників до продуктивності праці, згідно теорії Ф. Герцберга, необхідно:

- a. зосередитися на мотиваційних факторах, не звертаючи увагу на гігієнічні
- b. забезпечити, передусім, присутність гігієнічних факторів
- c. забезпечити наявність не лише гігієнічних, а й мотивуючих факторів
- d. більшу увагу приділити мотивуючим факторам
- e. немає правильної відповіді

3. Автором теорії мотивування, яка передбачає, що люди суб'єктивно оцінюють відношення отриманої ними винагороди до витрачених зусиль і зіставляють його з винагородою інших людей, які виконували аналогічну роботу, є:

- a. А. Маслоу
- b. С. Адамс
- c. В. Врум
- d. У. Оучі
- e. К. Альдерфер

4. Ф. Герцберг виокремив:

- a. потреби у владі, успіху, приналежності
- b. гігієнічні та мотиваційні фактори
- c. потреби в існуванні, росту та зв'язку
- d. альтруїстичні, практичні, симптоматичні потреби
- e. немає правильної відповіді

5. *Першим етапом процесу контролю є:*
- a. встановлення стандартів та вимірювання реальних процесів, що відбуваються в організації
 - b. порівняння результатів реального виконання із встановленими стандартами
 - c. розробка концепції проведення контролю
 - d. реакція на результати діяльності організації
 - e. визначення відхилення
6. *Що відповідно до теорії Ф. Герцберга є мотивуючим чинником?*
- a. винагорода
 - b. зміст роботи;
 - c. умови робочого місця
 - d. стиль керівництва
7. *Які перемінні не входять у модель теорії чекань В. Врума?*
- a. справедливість винагороди
 - b. валентність
 - c. чекання у відношенні результатів роботи
 - d. сприйняття ролі
8. *Чи використовується в моделі мотивації Портера – Лоулера фактор "справедливості"?*
- a. так
 - b. ні
9. *Яка з людських потреб є головною по теорії мотивації Макклелланда?*
- a. успіх
 - b. гроші
 - c. воля
 - d. безпека
10. *Яка з перерахованих теорій мотивації не відноситься до змістовних теорій:*
- a. теорія Абрахама Маслоу;
 - b. модель Портера Лоулера;
 - c. теорія Фредерика Герцберга;
 - d. теорія Макклеланда.
11. *Ступіні мотивації по Маслоу – це:*
- a. потреба розвитку і визнання
 - b. потреба розвитку і визнання, соціальна потреба і потреба в захищеності, основні потреби
 - c. соціальна потреба і потреба в захищеності
 - d. основні потреби
12. *В чому полягає зміст функції "контролювання" в управлінні?*
- a. вид управлінської діяльності щодо забезпечення виконання певних завдань та досягнення цілей організації

- b. вид управлінської діяльності, спрямований на максимальне забезпечення потреб працівників
 - c. безперервне спостереження за роботою персоналу організації
 - d. спостереження за виконанням персоналом окремих завдань
13. Які основні типи контролю описані в теорії сучасного менеджменту?
- a. загальний, вибірковий, індивідуальний
 - b. попередній, поточний, заключний
 - c. лінійний, функціональний, штабний
 - d. на базі норм, стандартів, нормативів
14. Що забезпечує управлінська функція “Мотивування”?
- a. досягнення особистих цілей кожним працівником
 - b. спонукання працівників до ефективного виконання поставлених задач
 - c. виконання прийнятних управлінських рішень
 - d. забезпечення безперервного впливу керівника на підлеглого
15. Процес спонукання себе та інших до діяльності з метою досягнення цілей – це:
- a. мотивування
 - b. стимулювання
 - c. управлінські відносини
 - d. регулювання
16. Які дві основні групи концепцій мотивації розглядає теорія мотивування в менеджменті?
- a. змістовні та процесуальні
 - b. процесуальні і матеріально-грошові
 - c. змістовні та організаційні
 - d. змістовні та грошові
17. Які теорії мотивації відносяться до процесуальних?
- a. теорія очікувань В.Врума, “піраміда” потреб А.Маслоу
 - b. теорія очікувань В.Врума, теорія справедливості, комплексна теорія мотивації Л.Портера і Е.Лоурела
 - c. теорія М.Туган-Барановського, теорія надбаних потреб Д.Мак-Клелланда, теорія справедливості
 - d. «піраміда» потреб А.Маслоу, теорія 2-х факторів організації Ф.Герцберга, теорія Херсі-Бланшара
18. Які теорії мотивації відносяться до змістовних?
- a. теорія Ф.Герцберга, “піраміда” потреб А.Маслоу та теорія справедливості
 - b. теорія потреб М.Туган-Барановського, “піраміда” потреб А.Маслоу та комплексна теорія мотивації Портера-Лоулера
 - c. теорія потреб Д.Мак-Клелланда, “піраміда” потреб А.Маслоу та теорія ЖВЗ К.Альдерфера

d. «піраміда» потреб А.Маслоу, теорія надбаних потреб Д.Мак-Клелланда, теорія факторів організації Ф.Герцберга

19. За мотиваційною теорією якого з науковців всі потреби поділяються на потреби у владі, в успіхові та причетності ?

- a. А.Маслоу
- b. Д.Мак-Грегора
- c. Д.Мак- Клелланда
- d. В.Врума

20. На які дві групи згідно з мотиваційною теорією Ф.Герцберга поділяються всі фактори організації?

- a. соціальні та економічні
- b. економічні та психологічні
- c. адміністративні та психологічні
- d. гігієнічні та мотиваційні

21. Яка мотиваційна теорія ґрунтується на впевненості в тому, що за певну виконану роботу людина отримає винагороду?

- a. справедливості
- b. «піраміда» потреб А.Маслоу
- c. теорія К.Альдерфера
- d. очікування В.Врума

Практичне заняття

тема «Сутність методології управління та її компоненти»

План

1. Суть поняття «методологія»
2. Компоненти методології управління

Питання для самостійної роботи

1. Дайте визначення поняттю «методологія».
2. Коротко охарактеризуйте сутність компонентів методології управління.
3. В чому полягають особливості парадигми управління.

Тести для самостійного опрацювання

1. Логічна схема управлінської діяльності, що припускає взаємозалежне розуміння цілей і орієнтирів, засобів і способів їх досягнення – це

- a. Методологія управління
- b. Парадигма управління
- c. Методи управління

2. *Методологія управління будується на наступних компонентах:*
 - a. Парадигма управління
 - b. Концепція управління
 - c. Пріоритети в управлінні
 - d. Орієнтири в управлінні
 - e. Мета управління
 - f. Підходи в управлінні
 - g. Критерії оцінки результатів
 - h. Альтернативи рішень
 - i. Методи управління
 - j. Всі відповіді вірні
3. *В системі методології центральне місце займають:*
 - a. методи пізнання
 - b. функції управління
 - c. методи пошуку
4. *Комплекс ключових ідей, принципів, що використовуються для здійснення управління – це*
 - a. мета управління
 - b. концепція управління
 - c. пріоритет управління
5. *Найбільш істотні показники, що дозволяють оцінити аспекти управлінської діяльності, якість управління – це*
 - a. критерії управління
 - b. методи управління

Практичне заняття
тема «Методи управління та їх характеристика»

План

1. Методи управління як складова частина методології управління
2. Класифікація методів управління
 - 2.1 Адміністративні методи управління
 - 2.2 Економічні методи управління
 - 2.3 Соціальні методи управління

Питання для самостійної роботи

1. Дайте визначення поняттю «методи управління»
2. Розкрити сутність основних завдань методів управління
3. Назвіть основні ознаки класифікації методів управління
4. Розкрийте взаємозв'язки між функціями та методами управління
5. Вкажіть особливості економічних методів менеджменту.

6. Охарактеризуйте соціальні методів управління.
7. Визначте сутність, призначення та особлива роль адміністративних методів управління .
8. Наведіть приклади методів, що використовуються в управлінні.

Тести для самостійного опрацювання

1. *Що розуміють під економічними методами менеджменту?*
 - a. методи, що ґрунтуються на використанні таких мотивів трудової діяльності, як почуття обов'язку та відповідальності
 - b. засоби впливу на колектив і окремих її працівників, які ґрунтуються на використанні об'єктивних відносин між ними
 - c. засоби владного впливу на колектив та окрему особу
 - d. методи, за допомогою яких здійснюється вплив на економічні інтереси колективів і окремих членів
2. *Що є специфікою соціальних методів менеджменту?*
 - a. вони безпосередньо впливають на психологію працівників
 - b. спрямованість на соціальні інтереси особи та колективу в управлінському процесі
 - c. вони спрямовані на інтереси окремих працівників організації
 - d. вони досить м'яко впливають на працівника, чим погіршують стан процесу управління
3. *Що розуміють під соціальними методами менеджменту?*
 - a. засоби впливу на колективи і окремих їх працівників, які ґрунтуються на використанні об'єктивних відносин між ними
 - b. методи, що ґрунтуються на використанні таких мотивів трудової діяльності, як почуття обов'язку та відповідальності
 - c. методи, за допомогою яких здійснюється вплив на економічні інтереси колективів і окремих членів
 - d. засоби владного впливу на колектив та окрему особу
4. *Основна мета використання економічних методів управління полягає у:*
 - a. створенні умов для вільного вибору підприємцем роду діяльності;
 - b. створенні умов та заінтересованості працівників і виробничих ланок у високих кінцевих результатах;
 - c. пропорційний розподіл між окремими виробничими ланками підприємства.
5. *Економічні методи управління не включають:*
 - a. матеріальне стимулювання;
 - b. планування;
 - c. матеріальну відповідальність;
 - d. ціноутворення;
 - e. групування;
 - f. розпорядження;

- g. податки;
- h. державне регулювання.
- 6. *За формою впливу методи управління поділяють на:*
 - a. морального і владного впливу;
 - b. кількісні й якісні;
 - c. економічні та технологічні;
 - d. прямого та непрямого впливу.

Практичне заняття
тема «Закони, закономірності і принципи управління»

План

1. Закони управління
2. Закономірності управління
3. Принципи управління

Питання для самостійної роботи

1. Поясніть, у чому полягає механізм дії законів управління?
2. Назвіть та проаналізуйте основні закони управління.
3. Дайте визначення поняттю «закономірності управління».
4. Визначте основні ознаки за якими класифікують закономірності управління?
5. Обґрунтуйте, що таке принципи управління? Визначте їх роль та значення.
6. На основі наукової літератури зробіть класифікацію функцій управління за різними ознаками.
7. Проаналізуйте суть загальних принципів управління.
8. Проаналізуйте суть специфічних принципів управління.
9. Чим принципи управління відрізняються від законів управління, наведіть приклади.
10. Поясніть дію законів, закономірностей та принципів управління на прикладі конкретної організації (підприємства, установи, відділу ...).

Тести для самостійного опрацювання

1. *Принцип Файоля “дисципліна” полягає в наступному:*
 - a. працівник повинен одержувати накази тільки від одного безпосереднього керівника
 - b. взаємна повага керівників та підлеглих, можливість справедливо застосовувати санкції

- с. висока плинність кадрів знижує ефективність роботи організації. Посередній керівник, що тримається за місце, безумовно, має більше переваг, ніж здібний, талановитий менеджер, що швидко іде і не тримається за своє місце
- d. система має бути керованою з якогось єдиного центра, коли всі частини організації керуються командами з центра і користуються заздалегідь визначеними правами
2. *В управлінні виділяють такі закономірності:*
- ієрархічність, економічність, єдиновладдя
 - динамічна рівновага та спеціалізація
 - процесу управління
 - активізація та взаємозалежність
3. *Положення, що визначають будову, функціонування і розвиток управління та характеризують суттєві, стійкі і об'єктивні внутрішні риси та зв'язку – це*
- закони управління
 - закономірності управління
 - принципи управління
4. *Правила, норми управлінської діяльності, відповідно до яких створюється, функціонує і розвивається система менеджменту організації – це*
- закони управління
 - закономірності управління
 - принципи управління
5. *Перша з управлінських закономірностей – це*
- закономірність людського фактору управління
 - закономірність необхідної централізації
 - закономірність ієрархії управління

Практичне заняття **тема «Основні наукові підходи управління»**

План

- Підходи управління: системний, ситуаційний та синергетичний
- Маркетинговий підхід в управлінні
- Новітні підходи сучасного управління: інформаційно-інноваційний; корпоративний; соціальний; нове державне управління

Питання для самостійної роботи

- Обґрунтуйте, у чому полягає суть системного підходу до управління?

2. Визначте основні положення учень представників системного підходу до управління.
3. Розкрийте суть ситуаційного підходу до управління.
4. Визначте основні положення учень представників ситуаційного підходу до управління.
5. Поясніть причини виникнення ситуаційного підходу до управління.
6. Вкажіть, які причини, на Вашу думку, спонукають шукати нові підходи до управління?

Тести для самостійного опрацювання

1. Авторів ідеї загальної теорії систем:
 - a. П.Друкер
 - b. Е.Мейо
 - c. М.Фоллетт.
 - d. Р.Моклер
 - e. Л.Берталанфі
2. Системний підхід до управління:
 - a. розглядає управління як серію взаємопов'язаних дій (функцій управління), які реалізуються у певній послідовності
 - b. одночасно визнає подібність загальних процесів управління та специфічність прийомів управління, вибір яких залежить від конкретної ситуації
 - c. розглядають організацію як систему у єдності частин, з яких вона складається, та зв'язків з її зовнішнім середовищем
 - d. базується на концепції, згідно з якою управління є безперервна серія взаємопов'язаних дій або функцій
 - e. немає правильної відповіді
3. Управління як серію взаємопов'язаних дій (функцій управління), які реалізуються у певній послідовності, характерне для підходу:
 - a. системного
 - b. ситуаційного
 - c. процесного
 - d. інтегрованого
 - e. немає правильної відповіді
4. Поняття «ситуаційної теорії» вперше ввів:
 - a. П.Друкер
 - b. Е.Мейо
 - c. М.Фоллетт.
 - d. Р.Моклер
5. Виділяють кілька новітніх підходів сучасного управління суспільним розвитком, серед яких можна відзначити такі:
 - a. глобалізаційний

- b. інформаційно-інноваційний
- c. корпоративний
- d. соціальний
- e. нове державне управління

6. Які наукові підходи до управління існують в державах з розвинутою ринковою економікою?

- a. системний, функціональний та процесуальний
- b. процесуальний та функціональний
- c. системний та ситуаційний підходи
- d. процесуальний, системний та ситуаційний

7. На використанні чого базується системний підхід до управління? теорії систем

- a. принципів менеджменту
- b. закономірностей управління
- c. сучасних методів менеджменту

8. Поняття «ситуаційної теорії» вперше ввів:

- a. Р.Моклер
- b. П.Друкер
- c. Е.Мейо
- d. М.Фоллетт.

9. Ситуаційним мисленням про організаційні проблеми і способи їх вирішення – так називають:

- a. ситуаційний підхід
- b. системний підхід
- c. синергетичний підхід

МОДУЛЬ 2 «ОСНОВНІ МОДЕЛІ ТА ВИДИ УПРАВЛІННЯ»

Практичне заняття тема «Управлінські моделі»

План

1. Поняття «моделі управління»
2. Класифікація моделей управління
3. Моделі управління: модель циклу управління, модель процесу управління
4. Світовий досвід функціонування моделей управління: модель управління з теорії «Х», модель управління з теорії «У»

Питання для самостійної роботи

1. Поясніть, як Ви розумієте тезу про те, що різні моделі управління не тільки взаємно виключають, але й доповнюють одна одну?
2. Дайте визначення поняттю «модель управління»
3. Назвіть відому Вам класифікацію моделей управління
4. Охарактеризуйте модель циклу управління та модель процесу управління. Визначте їх відмінні риси.

Тести для самостійного опрацювання

1. Теоретично вибудована сукупність уявлень про систему управління – це
 - a. метод управління
 - b. модель управління
 - c. схема управління
2. На початку ХХ століття найбільш поширеною моделлю управління була:
 - a. автократична
 - b. демократична
 - c. економічна
3. Модель управління заснована на владі і директивах:
 - a. автократична
 - b. демократична
 - c. економічна
4. Модель управління «Американська модель А» реалізується в США з теорії:
 - a. «Х»
 - b. «У»

- с. всі відповіді вірні
5. Основні характеристики моделі управління під назвою «Американська модель А» сформував:
- а. А.Файоль
 - б. М.Вебер
 - с. У.Оучи
6. Модель управління з теорії «У» найбільш характерна для:
- а. України
 - б. США
 - с. Японії
 - д. Китаю
7. За характером реалізації владних структурних повноважень виділяють такі моделі управління:
- а. авторитарна, демократична, змішана
 - б. капіталістична, соціалістична, змішана
 - с. американська, японська, шведська, німецька
8. Модель управління, яка заснована на творчій участі у процесі управління колективності, корпоративності:
- а. американська модель
 - б. економічна модель
 - с. нова модель
9. Сучасна концепція менеджменту, запроваджена М.Месконом, М.Адъбертом та Ф.Худоурі, поклала основу для формування:
- а. моделі процесу управління
 - б. моделі циклу управління
 - с. моделі просування управління
10. Припущення, що працівники в процесі праці прагнуть, насамперед, до задоволення не матеріальних, а духовних потреб лежить в основі
- а. теорії «Х»
 - б. теорії «У»

Практичне заняття
тема «Основні види управління»

План

1. Основні види управління
2. Соціальне управління: поняття, загальні риси, елементи, види

Питання для самостійної роботи

1. Які види управління вам відомі? Поясніть їх суть.
2. Які відмінні риси управління в технічних, біологічних і соціальних системах.
3. Назвіть та охарактеризуйте основні функції соціального управління.

Тести для самостійного опрацювання

1. *Управлінський процес дістав вияв практично у будь-якій сфері живої або неживої природи і концентрується у трьох глобальних управлінських системах:*

- a. механічній, біологічній і соціальній
- b. біологічній, соціальній, економічній
- c. біологічній, соціальній, політичній
- d. економічній, політичній, міжнародній

2. *Першу цілісну концепцію про вплив науки, виробництва і технічних фахівців на соціально-політичний розвиток створив:*

- a. У. Оучи
- b. А. Файоль
- c. А. Сен-Сімон

3. *Упорядкування соціальної системи (суспільства), забезпечення її функціонування, реалізація завдань соціальної політики, введення найбільш раціональних умов організації соціальної життєдіяльності людей – це*

- a. мета соціального управління
- b. предмет соціального управління

4. *Виділяють два види соціального управління:*

- a. макро рівень
- b. мікро рівень
- c. середній рівень
- d. нижній рівень

5. *Соціальне управління в самому загальному розумінні - це*

- a. управління, здійснюване у людському суспільстві, людьми стосовно людей
- b. управління живими організмами рослин і тварин
- c. управління механізмами, обладнанням з метою підвищення продуктивності праці людини, забезпечення її потреб у виробництві

Практичне заняття

тема «Державне управління як різновид соціального управління»

План

1. Суть, ознаки та принципи державного управління
2. Форми та методи державного управління
3. Цілі державного управління
4. Поняття й види функцій державного управління
5. Сутнісні характеристики (риси) організаційної структури державного управління
6. Моделі державного управління: світовий досвід

Питання для самостійної роботи

1. За якими ознаками державне управління відрізняється від інших видів соціального управління?
2. Наведіть основні ознаки унітарної і федеративної форм державного устрою
3. Проаналізуйте основні типи організаційних структур управління. Визначте їх недоліки та переваги. Відповідь зобразити у вигляді таблиці.
4. Здійсніть аналіз моделей державного управління країн світу.

Тести для самостійного опрацювання

1. *Державні органи і посадові особи, що наділені державно-владними повноваженнями – це*
 - a. суб'єкти державного управління
 - b. об'єкти державного управління
 - c. рівні державного управління
2. *Підприємства, установи, організації, громадяни, що не мають владних повноважень – це*
 - a. суб'єкти державного управління
 - b. об'єкти державного управління
 - c. рівні державного управління
3. *Розрізняють такі три групи принципів державного управління*
 - a. загальносистемні
 - b. структурні
 - c. спеціалізовані
 - d. економічні
 - e. політичні
 - f. соціальні
4. *За критерієм змісту, характером і обсягом впливу функції державного управління поділяються на:*

- a. головні
 - b. допоміжні
 - c. загальні
 - d. специфічні
5. Системним елементом організаційної структури державного управління виступає:
- a. орган місцевої влади
 - b. орган державної влади
 - c. підприємство
6. Спосіб територіально – політичної організації держави – це
- a. форма державного устрою
 - b. форма територіального устрою
 - c. форма державного управління
7. Основними формами державного устрою є
- a. унітарна держава
 - b. федеративна держава (федерація)
 - c. конфедерація
 - d. всі відповіді вірні
8. Союзна держава, яка складається з відносно самостійних з політичного та юридичного поглядів державних утворень як членів федерації – це
- a. унітарна держава
 - b. федеративна держава
 - c. незалежна держава
9. Унітарна держава – це:
- a. складова союзна держава, частинами якої є державні утворення, що мають суверенні права
 - b. проста єдина держава, частини якої не мають суверенних прав
 - c. тимчасовий союз суверенних держав, які об'єдналися для досягнення певних цілей
 - d. державне утворення, яке має в своєму складі автономні та суверенні складові частини
10. Форма державного управління – це:
- a. порядок поділу території держави на певні складові частини та співвідношення між ними
 - b. порядок утворення й організації вищих органів державної влади
 - c. порядок здійснення державної влади певними способами, засобами й методами
 - d. порядок, спосіб організації та здійснення державної влади в країні
11. Яка модель державного управління має всі форми державного управління, за винятком президентської і ґрунтується на партійній системі обмеженого політичного плюралізму:
- a. американська система державного управління
 - b. японська система державного управління

- с. європейська система державного управління
- 12. *Ознаки державного управління:*
 - а. виконавчо розпорядчий та організуючий характер;
 - б. соціальність та економічність;
 - с. масштабність та універсальність;
 - д. підзаконність та ієрархічність.
- 13. *Такі функції державного управління планування, прийняття рішень, мотивація, організація, комунікація, контроль відносяться до:*
 - а. основні функцій
 - б. загальні функцій
 - с. допоміжні функцій

Практичне заняття

тема «Місцеве самоврядування як різновид соціального управління»

План

1. Поняття, принципи та функції місцевого самоврядування
2. Європейська Хартія місцевого самоврядування: суть, функції, основні положення
3. Правові засади місцевого самоврядування в Україні
4. Система місцевого самоврядування в Україні
5. Особливості здійснення місцевого самоврядування в м. Києві
6. Сучасні моделі місцевого самоврядування
7. Світовий досвід організації місцевого самоврядування

Питання для самостійної роботи

1. Наведіть основні визначення місцевого самоврядування.
2. Поняття та класифікація функцій місцевого самоврядування.
3. Суть і зміст місцевого самоврядування: основні положення організації і здійснення місцевого самоврядування.
4. Виділіть та охарактеризуйте основні принципи місцевого самоврядування в Україні. Які з них вважаєте головними, відповідь обґрунтуйте.
5. Система місцевого самоврядування в Україні.
6. Особливості здійснення самоврядування в місті Києві.
7. Функції місцевого самоврядування.
8. Всесвітня Декларація місцевого самоврядування, Європейська Хартія місцевого самоврядування, характеристика документів, їх значення.
9. Дайте характеристику основним теоріям місцевого самоврядування. Яка теорія на Вашу думку, лежить в основі місцевого самоврядування в Україні?
10. Проаналізуйте твердження та виявіть недоліки та суперечності.

1. Місцеве самоврядування означає право і спроможність місцевих властей, в межах закону, здійснювати регулювання й управління суттєвою часткою державних справ, які належать до їхньої компетенції, в інтересах місцевого населення. (офіційний переклад Європейської хартії).

2. Місцеве самоврядування є правом територіальної громади – жителів села чи Добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища чи міста – самостійно вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України. (Конституція України, ч. 1, ст. 140).

3. Місцеве самоврядування – це гарантоване державою право та реальна здатність територіальної громади – жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища, міста – самостійно або під відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України. (Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» ч. 1, ст. 2)

Тести для самостійного опрацювання

1. *Місцеве самоврядування – це:*

- a. система виборних органів самоорганізації громадян
- b. система представницьких органів держави
- c. система виконавчих органів держави
- d. система судових органів держави

2. *Фінансова база місцевого самоврядування складається з:*

- a. ПДВ
- b. дотацій, субсидій, субвенцій
- c. прибутку фірми
- d. прибутку від місцевих податків і зборів
- e. дотацій, субсидій, субвенцій, прибутку від місцевих податків і зборів

3. *Назвіть загальні тенденції розвитку місцевого самоврядування в світі:*

- a. державна
- b. місцева
- c. громадська, державна
- d. громадська

регіональна

4. *Назвіть систему фінансування потреб органів територіального представництва і місцевого самоврядування:*

- a. централізована;
- b. децентралізована;
- c. змішана.
- d. всі відповіді вірні

5. *Централізована система фінансування органів територіального представництва і місцевого самоврядування – це та, при якій:*
- Уряд збирає і зберігає всі основні податки
 - місцеві органи зберігають значну частину основних податків і формують фонди витрат
 - частину податків зберігає Уряд, частину – місцеві органи
6. *Конституція України встановила місцевого самоврядування на рівні:*
- держави
 - населеного пункту
 - регіону (району)
7. *Відповідно до Закону України “Про місцеве самоврядування” Ради обласного і районного рівнів формуються шляхом:*
- прямого вибору депутатів виборцями відповідних територій
 - формування цих рад з числа депутатів рад нижчого рівня
 - формування цих рад з числа депутатів обласного рівня
8. *Представницьким органом місцевого самоврядування м. Києва є:*
- Київська міська рада
 - районні в місті Ради
 - Київська міська рада та районні в місті Ради
 - органи самоорганізації населення
 - всі відповіді вірні
9. *Яке з наведених положень відповідає Закону України “Про столицю України – місто – герой Київ”:*
- місцеві державні адміністрації підзвітні і підконтрольні відповідним радам у частині делегованих їм повноважень
 - місцеві державні адміністрації підзвітні і підконтрольні відповідним радам
 - місцеві державні адміністрації підзвітні КМ України
 - місцеві державні адміністрації підзвітні Президентів України
10. *Ознакою місцевого самоврядування можна вважати:*
- здійснення владних повноважень безпосередньо населенням певного населеного пункту території чи обраним цим населенням органом
 - здійснення владних повноважень на певній території держави. Незалежно від того, хто їх здійснює
 - здійснення владних повноважень в інтересах населення певної території або населеного пункту
 - здійснення судочинства на певній території
11. *Відповідно до Закону України «Про столицю України – місто – герой Київ» Київський міський Голова обирається:*
- опосередковано
 - шляхом прямих виборів

12. Закон України “Про столицю України – місто – герой Київ ” визначає:

- a. особливості здійснення виконавчої влади та місцевого самоврядування
- b. систему адміністративно-територіального устрою
- c. особливості здійснення виконавчої влади та місцевого самоврядування, соціальний статус
- d. організацію територіального представництва
- e. соціальний статус

13. Що складає матеріальну і фінансову основу місцевого самоврядування у місті Києві:

- a. рухоме і нерухоме майно
- b. доходи місцевих бюджетів
- c. земля
- d. природні ресурси
- e. всі відповіді вірні

14. Виконання столичних функцій містом Києвом забезпечується:

- a. державою
- b. містом
- c. районами у місті
- d. регіонами

15. Організаційно-правова основа здійснення місцевого самоврядування та виконавчої влади в місті Києві передбачена:

- a. Конституцією України
- b. Законом України “Про місцеві державні адміністрації”
- c. Законом України “Про місцеве самоврядування в Україні”
- d. Законом України “Про столицю України – місто – герой Київ”

16. Гарантії місцевого самоврядування, його органів і посадових осіб міста Києва визначаються:

- a. Конституцією України
- b. Законом України “Про місцеве самоврядування в Україні”
- c. Законом України “Про столицю України – місто – герой Київ”
- d. Конституцією України, Законом України “Про місцеве самоврядування в Україні”, Законом України “Про столицю – місто-герой Київ”
- e. Законом України “Про місцеві державні адміністрації”

17. Які основні ознаки місцевого самоврядування:

- a. правова незалежність
- b. фінансова незалежність
- c. організаційна незалежність
- d. всі відповіді вірні

18. Місцеве самоврядування України – це:

- a. конституційна норма
- b. вимога часу

- c. визначальний елемент демократичного устрою держави
- d. всі відповіді вірні

19. У відповідності з Європейською Хартією місцевого самоврядування, місцеve самоврядування – це:

- a. політична виконавча влада держави
- b. законодавча влада держави
- c. територіальна організація влади на місцях

Практичне заняття

тема «Корпоративне управління як різновид соціального управління»

План

1. Сутність корпоративного управління
2. Об'єкти суб'єкти та корпоративного управління
3. Моделі корпоративного управління
4. Стандарти та принципи корпоративного управління

Питання для самостійної роботи

1. Розкрийте основні підходи до визначення сутності корпоративного управління.
2. Визначте, що являє собою корпорація?
3. Розкрийте сутність поняття «корпоративне управління».
4. Що є ключовою рисою корпоративного управління?
5. Перелічіть основні функції корпоративного управління?
6. Перерахуйте основні суб'єкти корпоративного управління. Дайте їх характеристику.
7. Дайте сутнісну характеристику західноєвропейської моделі корпоративного управління.
8. Назвіть основні риси та області розповсюдження перехідної моделі корпоративного управління.
9. Поясніть зміст понять «інсайдер» та «аутсайдер».
10. Розкрийте систему стандартів корпоративного управління.
11. На яких поняттях базується корпоративне управління?
12. Назвіть основні елементи, що характеризують моделі корпоративного управління.
13. Визначте основні цілі корпоративного управління.
14. Визначте, що означає корпоративне управління в широкому розумінні цього слова?
15. Чим зумовлене зростання ролі корпоративного управління в Україні?
16. Розкрийте сучасні риси корпоративного управління.

17. Чим відрізняється корпоративне управління від місцевого самоврядування?

18. Охарактеризуйте основні етапи розвитку корпоративних відносин в Україні?

Тести для самостійного опрацювання

1. Назвіть організацію, яка розробила «Принципи корпоративного управління»:

- a. Міжнародний валютний фонд
- b. Міжнародна фінансова корпорація
- c. Організація економічної співпраці та розвитку
- d. Світовий банк реконструкції та розвитку

2. Переважна більшість зовнішніх незалежних акціонерів є характеристикою:

- a. японської моделі корпоративного управління
- b. західноєвропейської моделі корпоративного управління
- c. англо-американської моделі корпоративного управління
- d. німецької моделі корпоративного управління

3. Двоступенева рада директорів акціонерного товариства є характеристикою:

- a. японської моделі корпоративного управління;
- b. західноєвропейської моделі корпоративного управління;
- c. англо-американської моделі корпоративного управління.

4. Переважно ринковий корпоративний контроль за допомогою показників фондового ринку є характеристикою:

- a. японської моделі корпоративного управління;
- b. західноєвропейської моделі корпоративного управління;
- c. англо-американської моделі корпоративного управління;
- d. німецької моделі корпоративного управління.

Практичне заняття тема «Технології управління»

План

1. Технологія управління нововведеннями та інноваціями
2. Технологія управління ризиком
3. Технологія управління якістю
4. Кадрові технології в управління
5. Моніторинг як технологія управління
6. Інформаційні технології в управління

Питання для самостійної роботи

1. Поясніть об'єктивну необхідність впровадження технологій управління інноваціями в діяльність організації.
2. Поясніть, у чому полягає специфіка застосування кадрових технологій управління?
3. Покажіть місце інформаційних технологій в теорії управління.

Тести для самостійного опрацювання

1. *Якість як категорія управління – це*
 - a. інтегральне поняття, яке характеризує ринкову значимість і визнання виробленої продукції або послуги
 - b. способи впливу суб'єкта на об'єкт інновацій
 - c. спеціалізований орган управління інноваційним процесом на чолі з відповідальною особою
2. *Засіб управління кількісними і якісними характеристиками складу персоналу, що забезпечує досягнення цілей організації та її ефективне функціонування – це*
 - a. технологія управління людськими ресурсами
 - b. кадрова технологія управління
3. *Система методів і способів збору, передачі, накопичення, обробки, зберігання, подання і використання інформації - це*
 - a. процес переробки інформація
 - b. інформаційна технологія
4. *Пошук, збір, обробка, зберігання необхідних даних, вироблення нової інформації, рішення оптимізаційних задач – це основні сучасних інформаційних технологій управління:*
 - a. методи
 - b. засоби
 - c. функції
5. *Сукупність способів впливу суб'єктів управління на учасників інноваційного процесу з метою спонукання їх до створення і реалізації інновацій, що мають практичну цінність для організації і формують її конкурентні переваги –*
 - a. технологія управління інноваціями
 - b. технологія управління ризиком
 - c. технологія управління якістю

КЛЮЧОВІ ТЕРМІНИ І ПОНЯТТЯ з курсу «Ділове адміністрування»

- Державне управління —
- Діяльність
- Закон
- Закономірність
- Контроль
- Корпоративне управління
- Менеджмент
- Метод
- Методологія
- Місцеве самоврядування
- Модель управління
- Моніторинг
- Мотивація
- Організація
- Парадигма
- Планування
- Принцип
- Прогнозування
- Регулювання
- Ризик
- Соціальне управління
- Технологія
- Теорія управління
- Управління
- Функція
- Якість

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Контрольна робота – це обов’язкове завдання у засвоєнні матеріалу курсу «Ділове адміністрування» для студентів заочної форми навчання. Без позитивної оцінки за контрольну роботу студент не допускається до складання іспиту або заліку.

Робота над контрольною роботою дає студенту можливість:

- набути практики самостійного пошуку інформації з обраної теми;
- навчитись проводити відбір зібраної інформації та аналізувати матеріал;
- розвинути логічне та абстрактне мислення, пам’ять;
- шукати шляхи вирішення складних економічних проблем;
- висловлювати власну думку з існуючих дискусійних питань;
- набути першого практичного досвіду наукової роботи.

Вимоги щодо виконання контрольних робіт

Пристаюючи до виконання контрольної роботи необхідно:

- вивчити вимоги до контрольних робіт;
- ознайомитись з варіантами контрольних робіт;
- правильно вибрати свій варіант контрольної роботи;
- скласти зміст контрольної роботи, що включає теоретичну та практичну частини;
- підібрати літературні джерела;
- звернутись до послуг бібліотеки, читального залу за допомогою в пошуках джерел та інформації в періодичних виданнях;
- знайти сучасні статистичні дані в мережі Інтернет.

Вимоги до оформлення контрольної роботи

Літературне оформлення є важливим аспектом у процесі виконання контрольної роботи. Зміст роботи має бути викладеним у логічній послідовності, повно та грамотно. Обов’язково мають дотримуватись вимоги до структури матеріалу, подання використаних наукових джерел, правильного оформлення титульного аркуша. Останній має містити (додаток А):

- назву міністерства, навчального закладу,
- кафедри, де виконана робота,
- прізвище, ім’я по батькові студента,
- курс,
- група, спеціальність, за якою навчається, повна назва контрольної роботи,
- рік і місце виконання роботи.

Ілюстрацію слід позначати словом «Рис.» та нумерувати послідовно, за допомогою арабських цифр у межах розділу. Номер рисунка має містити

номер розділу та порядковий номер ілюстрації, наприклад: «Рис. 1.1.» (перший рисунок першого розділу). Номер рисунка, його назву та примітки необхідно розмістити під ілюстрацією. Якщо в розділі поданий один рисунок, то його нумерують за загальними правилами.

У тексті роботи, де викладається зміст, пов'язаний з рисунком, розміщується посилання у круглих дужках: (рис. 1.1.) або «... як показано на рис. 3.2.». Рисунки мають бути якісними і чітко відтворювати зміст.

Цифрові дані необхідно оформлювати у вигляді таблиці, які мають бути оформлені за одним правилом. Зокрема, таблиці слід нумерувати арабськими цифрами без знака №. Номер таблиці має містити номер розділу та порядковий номер таблиці, наприклад: «Таблиця 1.1» (перша таблиця першого розділу).

Над відповідним заголовком таблиці (зверху, справа) розміщують напис «Таблиця» із зазначенням її номера. Назву розміщують над таблицею симетрично тексту.

У процесі написання контрольної роботи необхідно посылатись на наукові джерела, що використовуються під час дослідження. Посилатись слід на останні видання публікації. На більш ранні видання можна послатись лише в тих випадках, коли наявний матеріал не включений до останнього видання.

Контрольна робота має бути написана грамотною літературною мовою. Не слід вживати тільки складні синтаксичні конструкції, а також короткі, лаконічні фрази, слова і вирази типу «на всі сто відсотків», «на даний момент». Разом з тим необхідно прагнути дотримуватись прийнято термінології, позначень, умовних скорочень і символів. У тексті дотримуються загальноприйняті скорочення (с. – сторінка, ст. – стаття, і т.д. – і так далі, та ін.. – та інші).

У роботі не рекомендується вести виклад від першої особи однини: «Я спостерігав», «Я вважаю», «Мені здається» і т.д. – чи множини: «Ми отримуємо», «Ми маємо» тощо. Допускаються звороти із збереженням першої особи множини, у яких виключається займенник «ми», тобто вживаються означено-особові речення: «спостерігаємо», «встановлюємо», «маємо на увазі» та ін.. В окремих випадках можна використовувати вирази «на наш погляд», «на нашу думку», або «на думку автора роботи», або «вивчення перспективного досвіду свідчить про те, що...», або «на основі зробленого аналізу можна стверджувати...», або «проведені досліді підтвердили...», чи «... дають підстави вважати, робити висновки...» та ін..

Оптимальний обсяг контрольної роботи повинен бути 15-20 сторінок, надрукованих 14 шрифтом через 1,5 інтервал на одному боці стандартного аркуша паперу. Робота повинна бути написана грамотно, виправлень не допускається.

Текст роботи розміщується на сторінці, яка обмежується полями: лівим - 30 мм, правим - 10 мм, верхнім - 20 мм, нижнім - 25 мм. Відстань між заголовком і текстом повинна бути в межах 15 – 20 мм. Таблиці, малюнки,

схеми, графіки, креслення, фотографії та інші ілюстрації ні матеріали в тексті роботи мають виконуватися на стандартних аркушах.

Усі сторінки нумеруються від титульної до останньої без пропусків, повторів або буквених додатків. Першою сторінкою вважається титульний аркуш, на ній цифра 1 не ставиться, на наступній сторінці проставляється цифра 2 і далі за порядком. Порядковий номер проставляється посередині верхнього поля сторінки. Список літератури розміщується після основного тексту роботи.

Роботу необхідно виконувати українською мовою на аркушах формату А4 (210x297 мм), шрифт Times New Roman 14, міжрядковий інтервал 1,5, поля і зброшовуються у такій послідовності:

1. Титульний аркуш (додаток А).
2. Зміст.
3. Вступ.
4. Теоретична частина, яка складається з двох питань.
5. Висновки.
6. Список використаних джерел.

Оформлену належним чином контрольну роботу студент подає в установленій кафедрою термін, після чого вона проходить перевірку викладачем.

При позитивній оцінці контрольна робота зараховується, при негативній – підлягає доопрацюванню і повторній перевірці.

Студент, із запропонованого списку варіантів, вибирає варіант контрольної роботи орієнтуючись на свій порядковий номер в академічному журналі групи.

ВАРІАНТИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Із запропонованого списку варіантів студент вибирає варіант контрольної роботи орієнтуючись на свій порядковий номер в академічному журналі групи.

Теоретична частина включає в себе перелік питань з різних тем. Відповіді на питання не повинні дублювати текст підручника. Студент, вивчивши те чи інше питання, повинен самостійно сформулювати відповідь, яка має містити достатньо зрозуміле поняття.

Практична частина складається з трьох тестів.

Варіант № 1

I. Теоретична частина

1. Кібернетика про основні параметри поняття управління.
2. Сучасний стан філософського осмислення феномену управління.
3. Основні проблеми реалізації функцій управління.

II. Тести

Визначте правильну відповідь на тестові завдання.

1. Ф. Герцберг виокремив:

- a. потреби у владі, успіху, приналежності
- b. гігієнічні та мотиваційні фактори
- c. потреби в існуванні, росту та зв'язку
- d. альтруїстичні, практичні, симптоматичні потреби
- e. немає правильної відповіді

2. Першим етапом процесу контролю є:

- a. встановлення стандартів та вимірювання реальних процесів, що відбуваються в організації
- b. порівняння результатів реального виконання із встановленими стандартами
- c. розробка концепції проведення контролю
- d. реакція на результати діяльності організації
- e. визначення відхилення

3. Першу цілісну концепцію про вплив науки, виробництва і технічних фахівців на соціально-політичний розвиток створив:

- a. У.Оучи
- b. А. Файоль
- c. А. Сен-Сімон

Варіант № 2

I. Теоретична частина

1. Управління як особлива форма діяльності людини в античній філософії докласичного періоду.
2. Теорія мотивації за А. Маслоу.
3. Методи управління як складова частина методології управління.

II. Тести

Визначте правильну відповідь на тестові завдання.

1. *За мотиваційною теорією якого з науковців всі потреби поділяються на потреби у владі, в успіхові та причетності ?*
 - a. А.Маслоу
 - b. Д.Мак-Грегора
 - c. Д.Мак- Келланда
 - d. В.Врума
2. *В чому полягає зміст функції “контролювання” в управлінні?*
 - a. вид управлінської діяльності щодо забезпечення виконання певних завдань та досягнення цілей організації
 - b. вид управлінської діяльності, спрямований на максимальне забезпечення потреб працівників
 - c. безперервне спостереження за роботою персоналу організації
 - d. спостереження за виконанням персоналом окремих завдань
3. *Підприємства, установи, організації, громадяни, що не мають владних повноважень – це*
 - a. суб'єкти державного управління
 - b. об'єкти державного управління
 - c. рівні державного управління

Варіант № 3

I. Теоретична частина

1. Методологічні основи управління в філософії Аристотеля.
2. Теорія мотивації М.Портера - Е.Лоулера.
3. Основні види закономірностей та їх характеристика

II. Тести

Визначте правильну відповідь на тестові завдання.

1. *Ознаки державного управління:*
 - a. виконавчо розпорядчий та організуючий характер
 - b. соціальність та економічність
 - c. масштабність та універсальність
 - d. підзаконність та ієрархічність

2. Місцеве самоврядування – це:

- a. система виборних органів самоорганізації громадян
- b. система представницьких органів держави
- c. система виконавчих органів держави
- d. система судових органів держави

3. В системі методології центральне місце займають:

- a. методи пізнання
- b. функції управління
- c. методи пошуку

Варіант № 4

I. Теоретична частина

- 1. Класифікація форм управління в філософії Платона.
- 2. Характеристика «ТеоріїХ» і «ТеоріїУ» Д. МакГрегора.
- 3. Застосування та значення принципів управління.

II. Тести

Визначте правильну відповідь на тестові завдання.

1. Конституція України встановила місцевого самоврядування на рівні:

- a. держави
- b. населеного пункту
- c. регіону (району)

2. Місцеве самоврядування України – це:

- a. конституційна норма
- b. вимога часу
- c. визначальний елемент демократичного устрою держави
- d. всі відповіді вірні

3. Яка мотиваційна теорія ґрунтується на впевненості в тому, що за певну виконану роботу людина отримає винагороду?

- a. справедливості
- b. «піраміда» потреб А.Маслоу
- c. теорія К.Альдерфера
- d. очікування В.Врума

Варіант № 5

I. Теоретична частина

- 1. Проблеми управління суспільством у класичній німецькій філософії.
- 2. Перша управлінська революція.
- 3. Системний, ситуаційний та синергетичний підходи управління.

II. Тести

Визначте правильну відповідь на тестові завдання.

1. Які основні типи контролю описані в теорії сучасного менеджменту?

- a. загальний, вибірковий, індивідуальний
- b. попередній, поточний, заключний
- c. лінійний, функціональний, штабний
- d. на базі норм, стандартів, нормативів

2. Що забезпечує управлінська функція “Мотивування”?

- a. досягнення особистих цілей кожним працівником
- b. спонукання працівників до ефективного виконання поставлених задач
- c. виконання прийнятних управлінських рішень
- d. забезпечення безперервного впливу керівника на підлеглого

3. Ознакою місцевого самоврядування можна вважати:

- a. здійснення владних повноважень безпосередньо населенням певного населеного пункту території чи обраним цим населенням органом
- b. здійснення владних повноважень на певній території держави. Незалежно від того, хто їх здійснює
- c. здійснення владних повноважень в інтересах населення певної території або населеного пункту
- d. здійснення судочинства на певній території

Варіант № 6

I. Теоретична частина

- 1. Кантівське розуміння системи управління людьми.
- 2. Друга управлінська революція.
- 3. Поняття та класифікація моделей управління.

II. Тести

Визначте правильну відповідь на тестові завдання.

1. Положення, що визначають будову, функціонування і розвиток управління та характеризують суттєві, стійкі і об'єктивні внутрішні риси та зв'язку – це

- a. закони управління
- b. закономірності управління
- c. принципи управління

2. Правила, норми управлінської діяльності, відповідно до яких створюється, функціонує і розвивається система менеджменту організації – це

- a. закони управління
- b. закономірності управління
- c. принципи управління

3. Виділяють кілька новітніх підходів сучасного управління суспільним розвитком, серед яких можна відзначити такі:

- a. глобалізаційний
- b. інформаційно-інноваційний
- c. корпоративний
- d. соціальний
- e. нове державне управління

Варіант № 7

I. Теоретична частина

1. Сучасний стан філософського осмислення феномену управління.
2. Суб'єктивне та об'єктивне управління.
3. Світовий досвід функціонування моделей управління: модель управління з теорії «X»

II. Тести

Визначте правильну відповідь на тестові завдання.

1. На які дві групи згідно з мотиваційною теорією Ф.Герцберга поділяються всі фактори організації?

- a. соціальні та економічні
- b. економічні та психологічні
- c. адміністративні та психологічні
- d. гігієнічні та мотиваційні

2. Яка мотиваційна теорія ґрунтується на впевненості в тому, що за певну виконану роботу людина отримає винагороду?

- a. справедливості
- b. «піраміда» потреб А.Маслоу
- c. теорія К.Альдерфера
- d. очікування В.Врума

3. За формою впливу методи управління поділяють на:

- a. морального і владного впливу
- b. кількісні й якісні
- c. економічні та технологічні
- d. прямого та непрямого впливу

Варіант № 8

I. Теоретична частина

1. Система "керівник – підлеглий" в системі філософії Гегеля.
2. Третя управлінська революція.
3. Соціальне управління: поняття, загальні риси, елементи, принципи.

II. Тести

Визначте правильну відповідь на тестові завдання.

1. Назвіть організацію, яка розробила «Принципи корпоративного управління»:

- a. Міжнародний валютний фонд
- b. Міжнародна фінансова корпорація
- c. Організація економічної співпраці та розвитку
- d. Світовий банк реконструкції та розвитку

2. Що розуміють під економічними методами менеджменту?

- a. методи, що ґрунтуються на використанні таких мотивів трудової діяльності, як почуття обов'язку та відповідальності
- b. засоби впливу на колектив і окремих її працівників, які ґрунтуються на використанні об'єктивних відносин між ними
- c. засоби владного впливу на колектив та окрему особу
- d. методи, за допомогою яких здійснюється вплив на економічні інтереси колективів і окремих членів

3. Які дві основні групи концепцій мотивації розглядає теорія мотивування в менеджменті?

- a. змістовні та процесуальні
- b. процесуальні і матеріально-грошові
- c. змістовні та організаційні
- d. змістовні та грошові

Варіант № 9

I. Теоретична частина

1. Розвиток управлінської думки у Стародавньому Єгипті.
2. Характеристика підходів до управління.
3. Становлення державного управління в Україні.

II. Тести

Визначте правильну відповідь на тестові завдання.

1. Переважно ринковий корпоративний контроль за допомогою показників фондового ринку є характеристикою:

- a. японської моделі корпоративного управління;
- b. західноєвропейської моделі корпоративного управління;
- c. англо-американської моделі корпоративного управління;
- d. німецької моделі корпоративного управління.

2. Пошук, збір, обробка, зберігання необхідних даних, вироблення нової інформації, рішення оптимізаційних задач – це основні сучасних інформаційних технологій управління:

- a. методи

- b. засоби
 - c. функції
3. *Економічні методи управління не включають:*
- a. матеріальне стимулювання;
 - b. планування;
 - c. матеріальну відповідальність;
 - d. ціноутворення;
 - e. групування;
 - f. розпорядження;
 - g. податки;
 - h. державне регулювання.

Варіант № 10

I. Теоретична частина

1. Розвиток управлінської думки у Китаї та Індії.
2. Четверта управлінська революція.
3. Принципи, ознаки, форми державного управління.

II. Тести

Визначте правильну відповідь на тестові завдання.

1. *За формою впливу методи управління поділяють на:*
 - a. морального і владного впливу;
 - b. кількісні й якісні;
 - c. економічні та технологічні;
 - d. прямого та непрямого впливу.
2. *Принцип Файоля “дисципліна” полягає в наступному:*
 - a. працівник повинен одержувати накази тільки від одного безпосереднього керівника
 - b. взаємна повага керівників та підлеглих, можливість справедливо застосовувати санкції
 - c. висока плинність кадрів знижує ефективність роботи організації. Посередній керівник, що тримається за місце, безумовно, має більше переваг, ніж здібний, талановитий менеджер, що швидко іде і не тримається за своє місце
 - d. система має бути керованою з якогось єдиного центра, коли всі частини організації керуються командами з центра і користуються заздалегідь визначеними правами
3. *В управлінні виділяють такі закономірності:*
 - a. ієрархічність, економічність, єдиновладдя
 - b. динамічна рівновага та спеціалізація
 - c. процесу управління

d. активізація та взаємозалежність

Варіант № 11

I. Теоретична частина

1. Розвиток управлінської думки у Стародавніх Греції та Римі.
2. П'ята управлінська революція.
3. Характеристика елементів корпоративного управління.

II. Тести

Визначте правильну відповідь на тестові завдання.

1. Двоступенева рада директорів акціонерного товариства є характеристикою:

- a. японської моделі корпоративного управління
- b. західноєвропейської моделі корпоративного управління
- c. англо-американської моделі корпоративного управління

2. У відповідності з Європейською Хартією місцевого самоврядування, місцеве самоврядування – це:

- a. політична виконавча влада держави
- b. законодавча влада держави
- c. територіальна організація влади на місцях

3. . Форма державного правління – це:

a. порядок поділу території держави на певні складові частини та співвідношення між ними

b. порядок утворення й організації вищих органів державної влади

c. порядок здійснення державної влади певними способами, засобами й методами

d. порядок, спосіб організації та здійснення державної влади в країні

Варіант № 12

I. Теоретична частина

1. Характеристика наукової та адміністративної шкіл управління.
2. Підходи у прогнозуванні: трендовий, факторний, ресурсний і нормативний.
3. Європейська модель державного управління.

II. Тести

Визначте правильну відповідь на тестові завдання.

1. Яка модель державного управління має всі форми державного управління, за винятком президентської і ґрунтується на партійній системі обмеженого політичного плюралізму:

- a. американська система державного управління

- b. японська система державного управління
- c. європейська система державного управління
- 2. Основними формами державного устрою є
 - a. унітарна держава
 - b. федеративна держава (федерація)
 - c. конфедерація
 - d. всі відповіді вірні
- 3. Соціальне управління в самому загальному розумінні - це
 - a. управління, здійснюване у людському суспільстві, людьми стосовно людей
 - b. управління живими організмами рослин і тварин
 - c. управління механізмами, обладнанням з метою підвищення продуктивності праці людини, забезпечення її потреб у виробництва

Варіант № 13

I. Теоретична частина

1. Регулювання як функції управління.
2. Американська модель управління.
3. Технологія управління нововведеннями та інноваціями.

II. Тести

Визначте правильну відповідь на тестові завдання.

1. Управлінський процес дістав вияв практично у будь-якій сфері живої або неживої природи і концентрується у трьох глобальних управлінських системах:
 - a. механічній, біологічній і соціальній
 - b. біологічній, соціальній, економічній
 - c. біологічній, соціальній, політичній
 - d. економічній, політичній, міжнародній
2. Сучасна концепція менеджменту, запроваджена М.Месконом, М.Адъбертом та Ф.Худоурі, поклала основу для формування:
 - a. моделі процесу управління
 - b. моделі циклу управління
 - c. моделі просування управління
3. Припущення, що працівники в процесі праці прагнуть, насамперед, до задоволення не матеріальних, а духовних потреб лежить в основі
 - a. теорії «Х»
 - b. теорії «У»

Варіант № 14

I. Теоретична частина

1. Організації як функції управління.
2. Особливості розвитку японської моделі корпоративного управління.
3. Інформаційні технології в управлінні.

II. Тести

Визначте правильну відповідь на тестові завдання.

1. Модель управління, яка заснована на творчій участі у процесі управління колективності, корпоративності:

- a. американська модель
- b. економічна модель
- c. нова модель

2. Теоретично вибудована сукупність уявлень про систему управління – це

- a. метод управління
- b. модель управління
- c. схема управління

3. В системі методології центральне місце займають:

- a. методи пізнання
- b. функції управління
- c. методи пошуку

Варіант № 15

I. Теоретична частина

1. Планування як функції управління.
2. Особливості формування та розвитку корпоративного управління в Україні.
3. Сучасні моделі та концепції місцевого самоврядування.

II. Тести

Визначте правильну відповідь на тестові завдання.

1. Що є специфікою соціальних методів менеджменту?

- a. вони безпосередньо впливають на психологію працівників
- b. спрямованість на соціальні інтереси особи та колективу в управлінському процесі
- c. вони спрямовані на інтереси окремих працівників організації
- d. вони досить м'яко впливають на працівника, чим погіршують стан процесу управління

2. Які теорії мотивації відносяться до процесуальних?

- a. теорія очікувань В.Врума, “піраміда” потреб А.Маслоу
 - b. теорія очікувань В.Врума, теорія справедливості, комплексна теорія мотивації Л.Портера і Е.Лоурела
 - c. теорія М.Туган-Барановського, теорія надбаних потреб Д.Мак-Клелланда, теорія справедливості
3. *Основна мета використання економічних методів управління полягає у:*
- a. створенні умов для вільного вибору підприємцем роду діяльності;
 - b. створенні умов та заінтересованості працівників і виробничих ланок у високих кінцевих результатах;
 - c. пропорційний розподіл між окремими виробничими ланками підприємства.

Варіант № 16

I. Теоретична частина

1. Ситуаційний підхід до управління.
2. Особливості розвитку американської моделі корпоративного управління.
3. Система місцевого самоврядування в Україні.

II. Тести

Визначте правильну відповідь на тестові завдання.

1. *Основні характеристики моделі управління під назвою «Американська модель А» сформував:*
 - a. А.Файоль
 - b. М.Вебер
 - c. У.Оучи
2. *Модель управління з теорії «У» найбільш характерна для:*
 - a. України
 - b. США
 - c. Японії
 - d. Китаю
3. *Логічна схема управлінської діяльності, що припускає взаємозалежне розуміння цілей і орієнтирів, засобів і способів їх досягнення – це*
 - a. Методологія управління
 - b. Парадигма управління
 - c. Методи управління

Варіант № 17

I. Теоретична частина

1. Формування морально-етичних концепцій управління в Стародавньому Китаї.
2. Історичні межі еволюції управління.
3. Світовий досвід організації місцевого самоврядування.

II. Тести

Визначте правильну відповідь на тестові завдання.

1. *Модель управління заснована на владі і директивах:*
 - a. автократична
 - b. демократична
 - c. економічна
2. *Упорядкування соціальної системи (суспільства), забезпечення її функціонування, реалізація завдань соціальної політики, введення найбільш раціональних умов організації соціальної життєдіяльності людей – це*
 - a. мета соціального управління
 - b. предмет соціального управління
3. *Унітарна держава – це:*
 - a. складова союзна держава, частинами якої є державні утворення, що мають суверенні права
 - b. проста єдина держава, частини якої не мають суверенних прав
 - c. тимчасовий союз суверенних держав, які об'єдналися для досягнення певних цілей
 - d. державне утворення, яке має в своєму складі автономні та суверенні складові частини

Варіант № 18

I. Теоретична частина

1. Філософія Аристотеля як методологічна основа управління.
2. Ознаки державного управління як виду соціального управління.
3. Принципи корпоративного управління та вплив міжнародного співтовариства на їх узагальнення.

II. Тести

Визначте правильну відповідь на тестові завдання.

1. **Такі функції державного управління планування, прийняття рішень, мотивація, організація, комунікація, контроль відносяться до:**
 - a. основні функцій
 - b. загальні функцій
 - c. допоміжні функцій

2. Гарантії місцевого самоврядування, його органів і посадових осіб міста Києва визначаються:

- a. Конституцією України
- b. Законом України “Про місцеве самоврядування в Україні”
- c. Законом України “Про столицю України – місто – герой Київ”
- d. Конституцією України, Законом України “Про місцеве самоврядування в Україні”, Законом України “Про столицю – місто-герой Київ”
- e. Законом України “Про місцеві державні адміністрації”

3. Методологія управління будується на наступних компонентах:

- a. Парадигма управління
- b. Концепція управління
- c. Пріоритети в управлінні
- d. Орієнтири в управлінні
- e. Мета управління
- f. Підходи в управлінні
- g. Критерії оцінки результатів
- h. Альтернативи рішень
- i. Методи управління
- j. Всі відповіді вірні

Варіант № 19

I. Теоретична частина

- 1. Основні ознаки і види управління.
- 2. Основні школи наукового управління.
- 3. Сутнісні характеристики (рисни) організаційної структури державного управління.

II. Тести

Визначте правильну відповідь на тестові завдання.

1. Переважна більшість зовнішніх незалежних акціонерів є характеристикою:

- a. японської моделі корпоративного управління
- b. західноєвропейської моделі корпоративного управління
- c. англо-американської моделі корпоративного управління
- d. німецької моделі корпоративного управління

2. Союзна держава, яка складається з відносно самостійних з політичного та юридичного поглядів державних утворень як членів федерації – це

- a. унітарна держава
- b. федеративна держава
- c. незалежна держава

3. Найбільш істотні показники, що дозволяють оцінити аспекти управлінської діяльності, якість управління – це

- a. критерії управління
- b. методи управління

Варіант № 20

I. Теоретична частина

1. Основні етапи та напрямки формування теорії управління
2. Принципи управління та їх характеристика.
3. Правові засади органів місцевого самоврядування в Україні.

II. Тести

Визначте правильну відповідь на тестові завдання.

1. За характером реалізації владних структурних повноважень виділяють такі моделі управління:

- a. авторитарна, демократична, змішана
- b. капіталістична, соціалістична, змішана
- c. американська, японська, шведська, німецька

2. Теоретично вибудована сукупність уявлень про систему управління – це

- a. метод управління
- b. модель управління
- c. схема управління

3. В системі методології центральне місце займають:

- a. методи пізнання
- b. функції управління
- c. методи пошуку

Варіант № 21

I. Теоретична частина

1. Школа концепції «людських стосунків» (Е. Мейо, М. Фоллет та Ф. Ротлісберг.)
2. Взаємодія між суб'єктом і об'єктом управління.
3. Моделі корпоративних відносин: світовий досвід та особливості управління корпораціями в Україні.

II. Тести

Визначте правильну відповідь на тестові завдання.

1. Соціальне управління в самому загальному розумінні - це

a. управління, здійснюване у людському суспільстві, людьми стосовно людей

b. управління живими організмами рослин і тварин

c. управління механізмами, обладнанням з метою підвищення продуктивності праці людини, забезпечення її потреб у виробництва

2. Логічна схема управлінської діяльності, що припускає взаємозалежне розуміння цілей і орієнтирів, засобів і способів їх досягнення – це

a. Методологія управління

b. Парадигма управління

c. Методи управління

3. Процес спонукання себе та інших до діяльності з метою досягнення цілей – це:

a. мотивування

b. стимулювання

c. управлінські відносини

d. регулювання

Варіант № 22

I. Теоретична частина

1. Теорія ідеального типу адміністративної організації («бюрократії») М. Вебера.

2. Місце функцій в управлінському процесі.

3. Еволюція корпоративного управління.

II. Тести

Визначте правильну відповідь на тестові завдання.

1. Основна мета використання економічних методів управління полягає у:

a. створенні умов для вільного вибору підприємцем роду діяльності;

b. створенні умов та заінтересованості працівників і виробничих ланок у високих кінцевих результатах;

c. пропорційний розподіл між окремими виробничими ланками підприємства.

2. Економічні методи управління не включають:

a. матеріальне стимулювання

b. планування

c. матеріальну відповідальність

d. ціноутворення

e. групування

f. розпорядження

g. податки

h. державне регулювання

3. Розрізняють такі три групи принципів державного управління
- загальносистемні
 - структурні
 - спеціалізовані
 - економічні
 - політичні
 - соціальні

Варіант № 23

I. Теоретична частина

- Особливості періодизації феномену управління.
- Об'єкт та суб'єкт управління.
- Місцеве самоврядування як різновид соціального управління.

II. Тести

Визначте правильну відповідь на тестові завдання.

- Спосіб територіально – політичної організації держави – це*
 - форма державного устрою
 - форма територіального устрою
 - форма державного управління
- Назвіть загальні тенденції розвитку місцевого самоврядування в світі:*
 - державна
 - місцева
 - громадська, державна
 - громадська
 - регіональна
- Перша з управлінських закономірностей – це*
 - закономірність людського фактору управління
 - закономірність необхідної централізації
 - закономірність ієрархії управління

Варіант № 24

I. Теоретична частина

- Координація та регулювання – функції управління.
- Методи управління та їх характеристика.
- Закони управління.

II. Тести

Визначте правильну відповідь на тестові завдання.

1. Положення, що визначають будову, функціонування і розвиток управління та характеризують суттєві, стійкі і об'єктивні внутрішні риси та зв'язку – це

- a. закони управління
- b. закономірності управління
- c. принципи управління

2. Правила, норми управлінської діяльності, відповідно до яких створюється, функціонує і розвивається система менеджменту організації – це

- a. закони управління
- b. закономірності управління
- c. принципи управління

3. Виділяють кілька новітніх підходів сучасного управління суспільним розвитком, серед яких можна відзначити такі:

- a. глобалізаційний
- b. інформаційно-інноваційний
- c. корпоративний
- d. соціальний
- e. нове державне управління

Варіант № 25

I. Теоретична частина

1. Теорія мотивації В. Оучи
2. Функції управління та їх характеристика.
3. Застосування інформаційних технологій в управлінні.

II. Тести

Визначте правильну відповідь на тестові завдання.

1. Державні органи і посадові особи, що наділені державно-владними повноваженнями – це

- a. суб'єкти державного управління
- b. об'єкти державного управління
- c. рівні державного управління

2. Унітарна держава – це:

- a. складова союзна держава, частинами якої є державні утворення, що мають суверенні права
- b. проста єдина держава, частини якої не мають суверенних прав
- c. тимчасовий союз суверенних держав, які об'єдналися для досягнення певних цілей
- d. державне утворення, яке має в своєму складі автономні та суверенні складові частини

3. Авторів ідеї загальної теорії систем:

- a. П.Друкер

- b. Е.Мейо
- c. М.Фоллетт.
- d. Р.Моклер
- e. Л.Берталанфі

Варіант № 26

I. Теоретична частина

1. Основні тенденції розвитку контролю як функції управління.
2. Роль та участь "інсайдерів" та "аутсайдерів" у різних моделях корпоративного управління.
3. Соціальне управління як система.

II. Тести

Визначте правильну відповідь на тестові завдання.

1. Основна мета використання економічних методів управління полягає у:

- a. створенні умов для вільного вибору підприємцем роду діяльності;
- b. створенні умов та заінтересованості працівників і виробничих ланок у високих кінцевих результатах;
- c. пропорційний розподіл між окремими виробничими ланками підприємства.

2. Перша з управлінських закономірностей – це

- a. закономірність людського фактору управління
- b. закономірність необхідної централізації
- c. закономірність ієрархії управління

3. Розрізняють такі три групи принципів державного управління

- a. загальносистемні
- b. структурні
- c. спеціалізовані
- d. економічні
- e. політичні
- f. соціальні

Варіант № 27

I. Теоретична частина

1. Контролю в системі державного і муніципального управління.
2. Методологічні основи управління в філософії Платона.
3. Світовий досвід функціонування моделей управління: модель управління з теорії «У».

II. Тести

Визначте правильну відповідь на тестові завдання.

1. Системний підхід до управління:

- a. розглядає управління як серію взаємопов'язаних дій (функцій управління), які реалізуються у певній послідовності
- b. одночасно визнає подібність загальних процесів управління та специфічність прийомів управління, вибір яких залежить від конкретної ситуації
- c. розглядають організацію як систему у єдності частин, з яких вона складається, та зв'язків з її зовнішнім середовищем
- d. базується на концепції, згідно з якою управління є безперервна серія взаємопов'язаних дій або функцій
- e. немає правильної відповіді

2. Управлінський процес дістав вияв практично у будь-якій сфері живої або неживої природи і концентрується у трьох глобальних управлінських системах:

- a. механічній, біологічній і соціальній
- b. біологічній, соціальній, економічній
- c. біологічній, соціальній, політичній
- d. економічній, політичній, міжнародній

3. Першу цілісну концепцію про вплив науки, виробництва і технічних фахівців на соціально-політичний розвиток створив:

- a. У. Оучи
- b. А. Файоль
- c. А. Сен-Сімон

Варіант № 28

I. Теоретична частина

- 1. Компоненти, що входять до складу методології управління.
- 2. Управління як особлива форма діяльності людини в античній філософії докласичного і класичного періоду.
- 3. Основні підходи управління.

II. Тести

Визначте правильну відповідь на тестові завдання.

1. Які наукові підходи до управління існують в державах з розвинутою ринковою економікою?

- a. системний, функціональний та процесуальний
- b. процесуальний та функціональний
- c. системний та ситуаційний підходи
- d. процесуальний, системний та ситуаційний

2. На використанні чого базується системний підхід до управління?

- a. теорії систем
- b. принципів менеджменту

- c. закономірностей управління
- d. сучасних методів менеджменту
- 3. *Поняття «ситуаційної теорії» вперше ввів:*
 - a. Р.Моклер
 - b. П.Друкер
 - c. Е.Мейо
 - d. М.Фоллетт.

Варіант № 29

I. Теоретична частина

- 1. Планування як функції управління.
- 2. Японська модель управління.
- 3. Особливості застосування адміністративних методів управління, економічних методів управління та соціальні методи управління.

II. Тести

Визначте правильну відповідь на тестові завдання.

- 1. *На початку ХХ століття найбільш поширеною моделлю управління була:*
 - a. автократична
 - b. демократична
 - c. економічна
- 2. *Виділяють два рівня соціального управління:*
 - a. макро рівень
 - b. мікро рівень
 - c. середній рівень
 - d. нижній рівень
- 3. *Мотивація – це:*
 - a. сукупність зовнішніх та внутрішніх рушійних сил, які стимулюють людину до діяльності
 - b. відчуття потреби в будь-чому
 - c. процес впливу на людину з метою спонукання її до дій
 - d. відокремлений вид управлінської діяльності, який передбачає виплату заробітку працівникові
 - e. процес зовнішнього впливу з метою спонукання людини до діяльності з метою задоволення своїх потреб.

Варіант № 30

I. Теоретична частина

- 1. Емпіризм та раціоналізм – методологічна основа системи управління в XVII-XIX ст.
- 2. Теорії «Х» та «У» Д. МакГрегора і теорія «Z» В.Оучі.

3. Класифікація методів управління.

II. Тести

Визначте правильну відповідь на тестові завдання.

1. *«Прабатьком»* поняття «управління» був:

- a. Конфуцій
- b. Сократ
- c. Платон

2. *Основні категорії управління:*

- a. об'єкт і суб'єкт управління
- b. система
- c. механізм
- d. процес
- e. методи управління
- f. всі відповіді вірні

3. *Модель управління «Американська модель А» реалізується в США з теорії:*

- a. «Х»
- b. «У»
- c. всі відповіді вірні

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ, ВМІНЬ ТА ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК СТУДЕНТІВ

Оцінювання окремих видів виконаної студентом навчальної роботи здійснюється у балах відповідно до табл. 2

Таблиця 2

Оцінювання окремих видів навчальної роботи студента

Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
	Модуль № 1	
Виконання завдань на практичних заняттях	2 семестр	2 семестр
	3 6 × 11 = 33	10 6 × 2 = 20
<i>Для допуску до виконання модульної контрольної роботи студент має набрати до</i>	20	-
Виконання модульної контрольної роботи № 1	17	-
Усього за модулем № 1	50	20
	Модуль № 2	
Виконання завдань на практичних заняттях	2 семестр	3 семестр
	4 6 × 8 = 32	10 6 × 1 = 10
Виконання та захист домашнього завдання та домашньої (контрольної) роботи ЗФН	-	20
<i>Для допуску до виконання модульної контрольної роботи студент має набрати до</i>	19	-
Виконання модульної контрольної роботи № 2	18	-
Усього за модулем	50	30
Підсумкова контрольна робота	-	50
Усього за дисципліною	100	

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО ЗАЛКУ

1. Проаналізуйте еволюцію управлінської думки на основі управлінських поглядів різних історичних епох.
2. Назвіть причини існування величезного управлінського апарату в стародавньому Єгипті.
3. Визначте які методи і функції менеджменту використовувалися в Єгипті?
4. Визначте які функції і принципи менеджменту практикувалися в стародавньому Китаї?
5. Охарактеризуйте філософські підходи до вирішення проблем управління суспільством у Китаї?
6. Назвіть які школи управління Ви знаєте?
7. У чому полягав філософський вплив Ніколо Макіавеллі на теорію управління?
8. Назвіть чотири принципи управління, які виклав Ніколо Макіавеллі
9. Поясняйте у чому полягала суть філософії управління за Тейлером?
10. Охарактеризуйте внесок Генрі Форда у теорію наукового управління?
11. Назвіть чотирнадцять принципів управління А. Файоля і розкрийте їх зміст.
12. Назвіть та проаналізуйте основні елементи управління за А. Файолем.
13. Визначте основні підходи до вивчення теорій мотивації? Розкрийте їх суть.
14. Охарактеризуйте суть теорії мотивації Маслоу.
15. Розкрийте суть теорії мотивації Фредерика Герцберга.
16. Розкрийте суть теорії мотивації Девид Мак-Клелланд.
17. Розкрийте внесок в теорію мотивації Лаймана Портера і Едварда Лоулера.
18. Розкрийте суть теорії «Х» і «Y» Дугласа Мак-Грегора.
19. Проаналізуйте універсальні управлінські принципи для вищої ланки управління, сформульовані Файолем.
20. Проаналізуйте суть моделі «ідеального типу» адміністративної організації М. Вебера.
21. Визначте на яких принципах базується сучасне управління?
22. Проаналізуйте універсальні управлінські принципи для вищої ланки управління, сформульовані Файолем

23. Дайте характеристику 12 принципів продуктивності праці за Г.Емерсоном

24. Охарактеризуйте основні передумови виникнення науки управління.

25. Розкрийте поняття і сутність планування в системі управління.

26. Визначте місце планування серед функцій управління.

27. Розкрийте сутність функції організації та її місце в управлінні.

28. Дайте характеристику функції організації.

29. Дайте характеристику функції мотивації.

30. Дайте характеристику функції контролю.

31. Як Ви розумієте сутність планування як функції управління?

Відповідь обґрунтуйте.

32. У якій послідовності здійснюється процес планування? Відповідь обґрунтуйте.

33. Назвіть які типи планів в організації Ви знаєте?

34. У чому полягають особливості організації як функції управління? Чим обумовлюється складність реалізації функції організації? Відповідь обґрунтуйте.

35. Розкрийте основні положення універсальних теорій організації.

36. Дайте порівняльну характеристику лінійної та функціональної організаційних структур (принципи побудови, основні переваги і недоліки, сфери застосування).

37. Дайте визначення категорії “мотивація”.

38. У чому ви бачите відмінність між категоріями “стимулювання” і “мотивування”? Відповідь обґрунтуйте.

39. Визначте які ідеї покладено в основу теорії ієрархії потреб А. Маслоу?

40. Поясніть у чому полягає внесок Ф. Герцберга у розвиток теорії мотивації?

41. Поясніть механізм мотивації людини за теорією справедливості С. Адамса.

42. На яких елементах мотивації концентрує увагу модель Портера-Лоулера? Як вони взаємопов'язані між собою?

43. Дайте визначення поняттю «контроль»? Поясняйте яке місце він займає в процесі управління?

44. Проаналізуйте як контроль пов'язаний з функціями планування, організації? Відповідь обґрунтуйте.

45. З яких етапів складається процес контролю? Поясніть чому зміст кожного етапу?

46. Назвіть властивості суб'єкта і об'єкта управління, розкрийте сутність

47. Розкрийте поняття і сутність принципів управління.
48. На основі наукової літератури зробіть класифікацію функцій управління за різними ознаками
49. На основі наукової літератури здійсніть класифікацію методів управління.
50. Поясніть логіку та взаємозв'язок етапів планування.
51. Розкрийте особливості попереднього, поточного та підсумкового видів контролю.
52. Зіставте погляди різних вчених на поняття «менеджмент», «управління»
53. За якими ознаками державне управління відрізняється від інших видів соціального управління?
54. Поясніть сутність поняття «управління».
55. Назвіть основні тенденції розвитку управління на межі ХХ ХІХ століть.
56. Перерахуйте найбільш поширені групи принципів управління.
57. Дайте визначення сутності соціального управління, розкрийте його зміст і види.
58. Проаналізуйте функції соціального управління.
59. Розкрийте особливості соціального управління як системи.
60. Розкрийте зміст і назвіть основні ознаки державного управління як виду соціального управління.
61. Розкрийте особливості застосування адміністративних методів управління, економічних методів управління та соціальні методи управління
62. Розкрийте основні етапи та напрямки формування теорії управління.
63. Назвіть основні школи наукового управління.
64. Основні види закономірностей та їх характеристика.
65. Закони управління та їх характеристика.
66. Дайте коротку характеристику підходам управління – системний, ситуаційний, синергетичний.
67. Визначте місце функцій в управлінському процесі.
68. Коротка характеристика моделей державного управління: світовий досвід.
69. Назвіть відомі Вам моделі управління, дайте їм коротку характеристику.
70. Охарактеризуйте три рівні моделей управління.
71. Визначте базові характеристики японської та американської моделей управління.
72. Назвіть основні види управління, дайте їм коротку характеристику.

73. Визначте особливості суб'єкта соціального управління.
74. Охарактеризуйте ознаки соціального управління.
75. Визначте основні форми та методи державного управління.
76. Вкажіть сутнісні характеристики організаційної структури державного управління.
77. Охарактеризуйте сутність корпоративного управління.
78. Коротко охарактеризуйте моделі державного управління.
79. Світовий досвід організації місцевого самоврядування.
80. Назвіть основну суть місцевого самоврядування.
81. Вкажіть, хто є суб'єктами місцевого самоврядування?
82. Назвіть основні ознаки місцевого самоврядування
83. Визначте, яке значення та роль органів місцевого самоврядування в перехідний період?
84. Назвіть основні положення Європейської хартії місцевого самоврядування.
85. Назвіть основні принципи місцевого самоврядування.
86. Яка специфіка формування системи самоврядування в місті Києві? Відповідь обґрунтуйте.
87. Яка роль місцевого самоврядування в житті суспільства? Відповідь обґрунтуйте.
88. Проаналізуйте суть моделі «ідеального типу» адміністративної організації М. Вебера.
89. Проаналізуйте універсальні управлінські принципи для вищої ланки управління, сформульовані Файолем
90. Розкрийте сутність поняття «корпоративне управління».
91. Назвіть основні ознаки корпоративного управління.
92. Визначте загальні цілі корпоративного управління.
93. Назвіть суб'єкти корпоративного управління.
94. Назвіть основні елементи, що характеризують моделі корпоративного управління.
95. Визначте основні завдання корпоративного управління.
96. Визначте, що є предметом корпоративного управління?
97. Визначте особливості розвитку японської моделі корпоративного управління.
98. Визначте пріоритетами використання інформаційних технологій у сфері управління.
99. Визначте основні проблеми реалізації функцій управління.
100. Застосування інформаційних технологій в управлінні.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ТЕМ ДЛЯ РЕФЕРАТУ З ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ»

1. Зародження філософії управління в країнах Стародавнього Сходу.
2. Формування морально-етичних концепцій управління в Стародавньому Китаї.
3. Управління як особлива форма діяльності людини в античній філософії докласичного і класичного періоду.
4. Методологічні основи управління в філософії Платона.
5. Філософія Аристотеля як методологічна основа управління.
6. Теологічні основи управління в філософії Ісидора та Фоми Аквінського.
7. Погляди філософів епохи Відродження на проблему ефективності управління.
8. Емпіризм та раціоналізм – методологічна основа системи управління в XVII-XIX ст.
9. Емпірична філософія управління Ф. Бекона.
10. Механістична філософія управління Р. Декарта.
11. Р. Оуен – філософ і реформатор менеджменту.
12. Філософські засади управління у поглядах французьких просвітників.
13. Система організації праці й управлінських відносин Ф. Тейлора.
14. Ситуаційний підхід до управління (“Закон ситуації” М. Фоллет. Концепція стратегічного управління І. Ансоффа. Стратегія функціонування і стратегія розвитку М. Портера).
15. Емпірична школа управління (П. Друкер, Р. Девіс, Л. Ньюмен, Д. Мілер, Г. Мінцберг).
16. Внесок представників наукової школи в розвиток теорії менеджменту
17. Школа соціальних систем (Д. Марч, Г. Саймон, А. Епіціоні, Ч. Бернар, Т. Парсонс).
18. Анрі Файоль: особистість і кар’єра.
19. Особливості формування та розвитку корпоративного управління в Україні.
20. Роль і місце корпорацій у ринковій економіці.
21. Участь міжнародних організацій у створенні стандартів корпоративного управління.
22. Аналіз принципів корпоративного управління Організації економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР)

23. Особливості розвитку західноєвропейської моделі корпоративного управління.
24. Особливості розвитку японської моделі корпоративного управління.
25. Особливості розвитку американської моделі корпоративного управління
26. Роль та участь "інсайдерів" та "аутсайдерів" у різних моделях корпоративного управління
27. Кібернетика про основні параметри поняття управління.
28. Розвиток управлінської думки у Стародавньому Єгипті.
29. Сучасний стан філософського осмислення феномену управління.
30. Місцеве самоврядування та його роль в управлінні.

Загальні вказівки по підготовці реферату наведені в додатку Б.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова література

1. Бакуменко В.Д., О.М. Руденко Підходи та моделі креативного державного управління: Монографія. – К.: АМУ, 2014. – 228с.
2. Іванова Т.В. Шляхи формування та розвитку самодостатніх суб'єктів муніципального руху: європейські виміри та орієнтири. - Миколаїв: Смелянова Т.В., 2013. – 352с.
3. Ковриго Ю. М., Степанець О. В., Баган Т. Г. Сучасна теорія управління. Частина 2. Прикладні аспекти сучасної теорії управління: Підручник. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. – 155с.
4. Кондрашов О.М., Дацій О.І., Драган І.О, Іванова Т.В. Менеджмент в системі органів державної влади та місцевого самоврядування: навчальний посібник. - К.: ТОВ «ДКС центр», 2013 . – 366с.
5. Мостенська Т.Л., Новак В.О., Луцький М.Г., Ільєнко О.В. Менеджмент: підруч. - 2-ге видання. - К.: Кондор - Видавництво, 2012. - 758с.

Допоміжна література

6. Бех В.П., Бех Ю.В., Попов С.М. Соціальне управління у контексті саморегуляції соціального організму країни: Монографія. – К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2012.
7. Іванова Т.В. Державне управління сталим екологічним розвитком України та її регіонів в системі раціонального природокористування : теорія, методологія, перспективні напрями: Монографія. - К. : ВПЦ АМУ, 2011. – 405с.
8. Іванова Т.В. Інституалізація публічного управління в Україні: наук.-аналіт. доп. / за заг. ред. М.М. Білинської, О.М. Петров. Збірник наукових праць Національної академії державного управління при Президентові України випуск № 2, 2019 - С. 155-158.
9. Іванова Т.В. Проектний підхід у формуванні системи надання публічних послуг в сервісно-орієнтованих державах (економіках). - Науковий журнал «Вісник Національної академії державного управління при Президентові України». Серія: Державне управління 3(98)/2020. С – 119-123.
10. Іванова Т.В. Методологія проектного підходу в реалізації стратегічних пріоритетів сервісно-орієнтованої держави / Т.В. Іванова // Інвестиції: практика та досвід – № 11, 2019 р. С. 82-86.
11. Іванова Т.В. Публічне управління стійким розвитком регіону в умовах запровадження сервісної держави/ Т.В. Іванова // Інвестиції: практика та досвід – № 7, 2019 р. С. 87–90.
12. Іванова Т.В. Інституалізація публічного управління в Україні: виклики і перспективи розвитку/ Сучасні проблеми менеджменту: матеріали XV Міжнародної науково-практичної конференції. – м. Київ, 2019. – С. 72-73.
13. Іванова Т.В. Сервісна діяльність органів публічної влади в Україні в контексті посилення безпеки / Administracja, bezpieczenstwo I gospodarka –

wspolne placzyczyny badawcze | Aktualności, wydarzenia | O uczelni | PWSBIA
Data: 26-27 maja 2019 r. S. A – 104, I p., godz. 10 Miejsce: Warszawa, ul.
Bobrowiecka 9 Język konferencji: polski, ukraiński, angielski.

14. Іванова Т.В. Публічний аудит як інноваційний механізм модернізації публічного управління / Т.В. Іванова // Інвестиції: практика та досвід – 2018. № 8 – С.79-82.

15. Іванова Т.В. Публічне управління сільськими територіями України//Навч. посібник// А.П. Савко, М.К. Орлатий, В.М. Вакуленко та ін.//Київ: Фенікс, 2016. 336 с.

16. Іванова Т.В. Адміністративно-територіальний устрій країн Європейського Союзу// Навч. посібник / М.О. Баймуратов, В.О. Батанов,П.В. Ворона та ін. //К. : НАДУ, 2015. – 628 с.

17. Іванова Т.В. Шляхи формування та розвитку самодостатніх суб'єктів муніципального руху: європейські виміри та орієнтир //Монографія/ Кондратова О.М., Дацій О.І., Драган І.О., та ін./Миколаїв: Ємельянова Т.В., 2013. – 352 с.

18. Музиченко-Козловська О.В., А.В.Симак, І.А. Франів. Соціально-економічний розвиток регіону: підруч. – Львів: Новий світ - 2000, 2018. – 192 с.

Інтернет-ресурси

1. Менеджмент@БЛОГ www.management.com.ua/blog/
2. Інтернет-портал для управлінців Management.com.ua
www.management.com.ua/about.php
3. Децентралізація <https://decentralization.gov.ua/>

**НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ
Кафедра менеджменту зовнішньоекономічної діяльності підприємств**

КОНТРОЛЬНА РОБОТА

з навчальної дисципліни
«ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ»

Виконав:

студент групи _____

(Прізвище, ініціали)

Перевірив:

Київ 20__

Загальні вказівки по підготовці реферату

Реферат — це стислий виклад змісту кількох наукових робіт, що стосуються певної проблеми.

Основна мета реферату — передача цілісної інформації, одержаної з різних джерел. На основі кількох текстів потрібно створити один відповідно до теми реферату. Для реферату зазвичай рекомендують використовувати 4-5 джерел літератури.

Існує два види рефератів. Вони діляться на репродуктивні та продуктивні.

Продуктивний реферат має містити особисту думку або осмислення певної теми. Продуктивні реферати поділяються на реферат-огляд і реферат-доповідь.

В рефераті-огляді містяться інформація з різних джерел і різні думки з обговорюваного питання. В рефераті-довіді крім аналізу інформації з першоджерела знаходиться об'єктивна оцінка проблеми. На відміну від реферату-огляду цей реферат більш розгорнутий. В нашому випадку – це самостійна письмова робота на тему, запропоновану викладачем (тема може бути запропонована також студентом, але обов'язково повинна бути погоджена з викладачем).

Структура реферату

Титульний аркуш: титульний аркуш є першою сторінкою реферату, який містить: найменування вищого навчального закладу, факультету, кафедри, де виконана робота; назву роботи; прізвище, ім'я, по батькові автора та його статус; науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові керівника; місто та рік.

Зміст реферат: зміст подають безпосередньо після титульного аркуша, починаючи з нової сторінки. До змісту включають структурні елементи у такому порядку: вступ; послідовно перелічені найменування всіх розділів, підрозділів роботи; висновки; список використаних джерел; додатки (за необхідності).

Вступ: визначте проблему, яка стоїть в даній темі, викладіть мету та завдання своєї роботи. Виділіть проблему, а також відобразіть її актуальність. Приблизний обсяг введення становить 1-2 сторінки.

Основна частина: відобразіть свою точку зору з проблеми, яка заснована на аналізі наукової літератури. Викладіть дотримуючись власної логіки:

- обґрунтування вибраного напрямлення досліджень, методів розв'язку задачі та їх порівняльні оцінки;
- аналіз та узагальнення існуючих результатів;

- розробка загальної методики проведення досліджень;
- характер і зміст виконаних теоретичних досліджень та розрахунків, методи досліджень;

обґрунтування необхідності проведення експериментальних досліджень, принцип дії розроблених програм, характеристики цих програм, оцінка похибок розрахунків.

У тексті реферату можна цитувати думки з опрацьованих джерел, а можна переказувати їх, обов'язково посилаючись на джерела, наприклад: на думку В. Б. Авер'янова; за свідченням Т. Миронової, тощо.

Орієнтовний обсяг основної частини — 10-15 сторінок.

Висновок: третя структурна одиниця реферату. У висновку необхідно зробити висновки (оцінка повноти розв'язку поставленої задачі; оцінка достовірності отриманих результатів, їх порівняння з аналогічними результатами; наукова та практична цінність виконаної роботи) і запропонувати свої рекомендації з проблеми. Найголовніше — це чіткість і ясність думки.

Зміст висновку рекомендують розбити на зрозумілі пункти. Обсяг зазвичай становить 1-3 сторінки.

Список використаних джерел: список (перелік посилань) використовуваної в роботі літератури упорядкований одним із наступних способів:

- в порядку появи посилань у тексті (найбільш зручний для користування),

- в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків,

- у хронологічному порядку.

Відомості про джерела, які включено до списку використаної літератури, необхідно подавати відповідно до вимог державного стандарту з обов'язковим наведенням назв праць.

Додатки: за необхідності великі схеми, таблиці тощо, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті. Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, наприклад: Додаток А.

Оформлення реферату

- Розмір шрифту — 14 пунктів.

- Шрифт — Times New Roman (звичайний).

- Міжрядковий інтервал — 1,5.

- Розмір лівого поля — 25 мм

- Розмір правого поля — 15мм

- Розмір верхнього і нижнього полів — 20мм.